

AVANTGARDNÝ ŽIVOT

VŠETKO TO, ČO TI RODIČIA ZAKAZOVALI:

**IGNOROVANIE SPOLOČNOSTI HĽADANÍM
DLHODOBÉHO DOBRODRUŽSTVA.**

WWW.GREATBIGSCARYWORLD.COM/AG

WWW.NESTRATSA.SK

AVANTGARDNÝ ŽIVOT

Všetko to, čo ti rodičia zakazovali:

Ignorovanie spoločnosti hľadáním dlhodobého dobrodružstva

www.greatbigscaryworld.com/ag

www.nestratsa.sk

Avantgardný (príd. m.) Obľubujúci alebo predstavujúci nové, experimentálne nápady a metódy.

Avantgardian (podst. m.) Človek, ktorý žije novým, experimentálnym životným štýlom a zostáva indiferentný voči konvenčným pravidlám diktovaným spoločnosťou.

Avantgardný život odkazuje na nový, experimentálny životný štýl, v ktorom sa človek rozhodol nepodrobiť sa konvenčným pravidlám spoločnosti. Namiesto toho voči nim zostáva indiferentný. Tento manifest sa zaoberá najmä konceptom dobrodružstva vo forme dlhodobého cestovania po svete. Bol napísaný pre ľudí, ktorí o tomto skoku uvažujú, ale nemajú dost' odvahy na to, aby sa na túto cestu vydali. Ak sa snažíš nájsť inšpiráciu, alebo sa chceš uistiť, že tento sen je naozaj uskutočniteľný, tak sú tieto stránky určené práve pre teba.

Podporujúc slobodu informácií je tento dokument prístupný pod licenciou Attribution-NonCommercial-NoDerivs Creative Commons License 3.0. V skratke to znamená, že ho pokojne môžeš distribuovať kedykoľvek, kdekoľvek a komukoľvek len chceš. Jedinou podmienkou je, aby bol distribuovaný za nekomerčných podmienok, a že budem uvedený ako autor pôvodného obsahu.

Ak by si chcel tento dokument editovať alebo ho distribuovať v pozmenenej forme, kontaktuj ma cez jamierbw@gmail.com.

Názory a myšlienky vyjadrené na týchto stránkach sú výhradne moje. Ľudia na nich predstavení súhlasili so zodpovedaním otázok a zverejnením bez toho, aby schvaľovali tento materiál. Ak s ním nesúhlasíš, má to súvislosť so mnou, nie s nimi.

Z anglického originálu

The Avant-Garde Life

© 2013 Jamie Bowlby-Whiting

www.GreatBigScaryWorld.com

preložil Lukáš Lacko, korektúra Mária Luptáková a Martina Mydliarová

www.nestratsa.sk

Obsah

Úvod

O čom je tento manifest?
 Pre koho je určený?
 Prísady
 Čo od teba chcem?
 Čo by si mal vedieť?
 Kto som?
 Nie je „Avantgarda,, snobská?

Ignorovanie spoločnosti

Problémy, s ktorými sa môžeš stretnúť
 „Mám skvelú prácu“
 „Môj život je príliš pohodlný“
 Hľadanie dobrodružstva
 „Bojím sa“
 „Urobím to neskôr“
 „Cítil by som sa sám“
 „Nechcem cestovať“
 „Mám rodinu“
 Päťčlenná cestovateľská rodinka
 Dvojčlenná cestovateľská rodinka
 „Budú mi chýbať moji priatelia a rodina“
 „Mám príliš veľa vecí“
 „Nemám dost' peňazí“
 „Nechcem ignorovať spoločnosť navždy“
 Život, ktorý by si mal žiť vs. život, ktorý chceš žiť

Výprava za dlhodobým dobrodružstvom

Ako financovať dlhodobé dobrodružstvo
 Typická práca na ceste
 Život sezónneho pracovníka
 Práca na diaľku
 Rozbehnutie vlastného mobilného podnikania
 Internetový podnikateľ
 Cestovanie bez peňazí
 Obrovské dobrodružstvo s malíčkym rozpočtom
 Dobrodružstvo bez peňazí
 Buď Avantgardian
 Kedy by si mal skočiť?

Záver

Pamätaj
 Podpora
 Akú to má pre teba hodnotu?
 Zdroje informácií
 Disclaimer
 Koniec

Úvod

- Vitaj -

„Nech je tvoja cesta dlhá, kľukatá a neznáma. Bádateľ, ktorý kráča len označenou cestou nikdy nezistí, ako ďaleko až môže zájsť.“

O čom je tento manifest?

Na týchto stránkach nenájdeš pekné farby ani žiadne vyzdobené fonty. Všetky nápady sú napísané v jednoduchej slovenčine bez špeciálneho formátovania, vďaka ktorému by sa ti krásne čítali. Je tým, čím je a na nič viac sa nehra.

Tento manifest sa zaoberá praktickou aplikáciou avantgardného života plného dobrodružstva, v ktorom sa človek rozhodol prijať cestovanie ako dlhodobý spôsob života. Popisuje problémy, s ktorými sa človek môže stretnúť po tom, čo sa rozhodne uniknúť spoločnosti a to, ako môže tento životný štýl trvať neurčitú dobu, ak po tom túži.

Nejde o dlhú dovolenku ani o pravidelné služobné cesty lietadlom do zahraničia, či o opakované cesty okolo sveta. Nápady zhrnuté na týchto stránkach súvisia s ustavičným hľadaním dobrodružstva ako udržateľného spôsobu života. Keď sa človek zbaví záväzkov, ktoré ho nútia vracat' sa pravidelne na jedno miesto, už viac nepatrí k tradičnej spoločnosti. Voľbou tohto spôsobu života sa stáva nezávislým na svojej polohe. Žije výnimočným spôsobom života, ktorý nie je ani trvalý, ani dočasný. Jednoducho je.

Avantgardný život nie je obmedzený na cestovanie po svete. Táto fráza stelesňuje životný štýl, ktorý uprednostňuje nové, experimentálne spôsoby života. Dlhodobé cestovanie je teda prostriedok, ktorý to uľahčuje. Avantgardian ostáva ľahostajný voči tradičným pravidlám diktovaným spoločnosťou. Je to jednoducho človek, ktorý žije týmto životným štýlom. Namiesto toho, aby žil život, ktorý by „mal žiť“, si diktuje svoje vlastné pravidlá. Namiesto nasledovania stáda a napodobňovania ostatných kráča nepreskúmanou cestou, ktorá sa môže, ale nemusí prelínať s tradičnou spoločnosťou. „Pravidlá“, sú nedefinované, nepísané a svojou podstatou neschopné existencie.

Raison d'être týchto stránok je inšpirovať a uistiť ťa, že táto nepreskúmaná cesta v živote je dosiahnuteľná. Sú len dve myšlienky, ktoré by si si mal so sebou odniesť, ak teraz prestaneš čítať.

1. Nič nie je nemožné: Ak si to dokážeš vysnívať, dá sa to aj splniť.

2. Kráčaj nepreskúmanou cestou: V živote neexistujú žiadne pravidlá a každá voľba, ktorú urobíš by mala byť tvoja vlastná.

Aj keď je v tomto manifeste veľmi často používaný výraz cestovanie, dá sa voľne zameniť s pojmom dobrodružstvo. Dobrodružstvo súvisí s nezvyčajnými a vzrušujúcimi zážitkami, ktoré sú nezávislé na polohe. Zmyslom tohto života nie je cestovať kvôli cestovaniu. Ide skôr o hľadanie nových zážitkov a jednoduchej radosti, ktorú prinášajú. Následná zvýšená hladina radosti a šťastia vytvára elán, vďaka ktorému je tento život tak príťažlivý.

Keď vznikali tieto riadky, pýtal som sa sám seba, aký je hlavný účel tohto manifestu. Jeho účelom je definovať, čo je to, o čom GreatBigScaryWorld.com je a pomôcť tak ostatným zistiť, či je tento život pre nich. Nie je to život pre každého, ale je to život, ktorý môže žiť každý, kto chce. To je myšlienka, s ktorou sa chcem podeliť v prvom rade. Rozložením všetkého na zvláduteľné kúsky dokážeš prekonať mentálne bariéry, ktoré ti momentálne môžu brániť, aby si žil takýto život. Tieto stránky nie sú umeleckým dielom. Nie sú ani krásne napísané. Sú úprimnou výpoveďou prianí, snov a názorov jednotlivca. Jednotlivca, ktorý, napriek všetkému v tomto ohromnom veľkom svete dúfa, hľadá a snaží sa žiť život, v ktorom ho čaká oveľa, oveľa viac. Inšpiroval som sa mnohými ľuďmi z celého sveta a niektorí z nich boli láskaví a prispeli k tomuto manifestu zopár inšpiratívnych slov. Ak

t'a niečo aspoň trošilinku spája s nasledujúcimi myšlienkami, podelím sa o túto inšpiráciu a budeme kráčať touto cestou spolu. Nikdy nepôjdeme sami.

Pre koho je určený?

Nezabúdaj, že to, čo sa práve chystáš prečítať, nie je pre každého. Vlastne to nie je pre väčšinu ľudí. Ak si spokojný so životom na jednom mieste v tradičnej spoločnosti, nie je to text určený pre teba. Nie je nič zlé na tom byť spokojný s pohodlným spôsobom života. Tieto stránky však budú pre teba jednoducho príliš odtrhnuté od reality na to, aby ti mohli byť niečím užitočné. Tieto slová sú pre ľudí, ktorí sa pýtajú samých seba, čo viac im život ponúka. Pre ľudí, ktorí chcú, aby sa ich život zmenil, ale zatiaľ nemajú odvahu na to, aby tú zmenu uskutočnili. „Rojkovia”, ak chceš.

Ak si rojko, ale chýba ti odvaha skočiť, tieto slová sú určené len a len pre teba. Tento život nie je dovolenka a nepadne ti do náručia sám od seba. Bude to chcieť naozaj veľa práce a ešte oveľa viac chcenia. Ale ak potom naozaj túžiš, je to na dosah ruky.

Keďže výsledok je naozaj priaznivý, veľa ľudí z celého sveta sa rozhodlo venovať podobne experimentálnym spôsobom života. Namiesto ustavičného žitia v rutine, kde človek vopred vie, čo sa každý jeden deň stane, sa život stáva veľkým dobrodružstvom. Ak cítiš, že ti život toho môže ponúknuť oveľa viac, a že je tu ohromný veľký svet, ktorý čaká na to, aby si ho objavil, tak možno, ale len možno si ten správny typ človeka na to, aby si to dokázal. Na začiatok si spravíme cvičenie. Vďaka nemu pomocou štyroch jednoduchých otázok zistíme, či je tento text určený pre teba. Zober si papier a pero, alebo si od niekoho pero požičaj a ako papier použi obrúsok, ak si napríklad v kaviarni. Je úplne jedno, či si budeš musieť svoje odpovede napísať na dlaň alebo ich načmárať pastelkou. Najdôležitejšie je, aby si na tieto otázky odpovedal úprimne.

Otázka č. 1

Áno alebo nie. Ak vôbec nezmeniš svoj súčasný život, myslíš, že budeš za desať rokov vnútorne naplnený a šťastný?

Otázka č. 2

Ak by si mal 50 miliárd dolárov, ako by si žil svoj život? Ako by vyzeral tvoj bežný deň?

Otázka č. 3

Keď sa ráno zobudíš, tešíš sa na deň, ktorý ťa čaká?

Otázka č. 4

Ak by si sa najbližších päť dní mohol zobudiť na piatich rôznych miestach, kde by to bolo? Ktoré by si si vybral?

Teraz by si mal mať načmáraných zopár odpovedí, ktoré ti môžu pomôcť formovať tvoj život. Ak si si prečítal otázky bez toho, aby si si zapísal odpovede, STOP! Zapíš si ich, aby si vedel, aké vlastne sú. Niekedy samých seba nepoznáme tak dobre, ako si myslíme. Keď si ich poznačíš, môžeš pokračovať.

Teraz sa zamyslíme nad tým, čo pre nás tieto odpovede znamenajú.

Otázka č. 1 sa v princípe pýta, či práve teraz žiješ život, ktorý chceš žiť. Ak si odpovedal áno, tak super. Som za teba šťastný a mal by si touto cestou pokračovať ďalej. Snáď by si mi aj mohol dať vedieť, čo robíš. Veľmi rád sa dozviem od ľudí, ktorí sú šťastní, aký život vedú. Ak si však odpovedal nie, znamená to, že si na ceste, ktorá ťa nikdy neurobí šťastným. Keďže na tejto ceste nikdy nenájdeš šťastie, znamená to, že by si mal vo svojom živote niečo zmeniť. Bez ohľadu na to, či túžiš alebo netúžiš po dobrodružstve. Náboženské argumenty bokom - žiješ len jeden život, takže prečo by si ho mal premárniť niečím, čo nie je aspoň úžasné?

Otázka č. 2 rieši finančné obmedzenia. Nie som anarchista a ani nepropagujem pád spoločnosti, či ukončenie používania peňazí. Naháňanie sa za bohatstvom namiesto hľadania šťastia je však naozaj nebezpečné. Podobá sa to nešťastnej kúpe mätovej zmrzliny. Samozrejme, že najskôr vyzerá lahodne pistáciová. Keď ju však ochutnáš, zistíš, že chutí ako ústna voda, a že si spravil veľkú chybu. Zmrzlinu nemôžeš vrátiť, keďže si ju už oblízal a už si ju musíš nechať. Spásou pri mylnom výbere mätovej zmrzliny je to, že keď je po zmrzline, je aj po probléme. Ak sa však ustavične ženieš za majetkom, nikdy to neskončí. Ľudia začnú rozmýšľať nad tým, čo chcú naozaj robiť so svojimi životmi až vtedy, keď úplne odstránia otázku peňazí. Tieto ciele nemusia meniť svet. Mali by však poskytovať šťastie a naplnenie tým, ktorých sa týkajú.

Tým, že sa pri otázke č.2 zbavíš potreby pracovať zistíš, čo vlastne v živote chceš robiť. Bill Gates sa nerozhodol rozdať svoj majetok pretože by nechcel peniaze. Rozdáva ho, pretože ich má dosť a uvedomuje si, že sú v živote aj vznešenejšie túžby, než zveľaďovanie majetku. Tým, že preskočíš prílišné zhromažďovanie peňazí a vezmeš si len to, čo potrebuješ, môžeš tiež pracovať na plnení svojich snov. Naozaj nepotrebuješ získať miliardy dolárov, aby si to mohol urobiť.

Poznámka: Naozaj Billa Gatesa rešpektujem a verím, že spravil, a naďalej spolu s ostatnými ľuďmi vo svojom okolí robí naozaj úžasný prínos svetu. Nehovorím o Microsofte.

Otázka č. 3 sa pýta, či si šťastný. Ak si šťastný, budíš sa s nadšením do života a s očakávaním, čo deň prinesie. Šťastie je nevyčísľateľný súčet ľudí, miest a zážitkov v tvojom živote. Zahŕňa všetko. Čo je teda (okrem zdravia) v živote dôležitejšie, než šťastie? Ak nie si šťastný, nemiluješ svoj život. Ak nemiluješ svoj život, musíš sa zamerať na lásku k sebe a k ľuďom, ktorým na tebe záleží.

Otázka č. 4 sa týka cestovania. Ak ťa tvoje odpovede vedú preč z tvojho súčasného domova, túžiš po niektorom druhu cestovania. Ak je pre teba ťažké túto otázku zodpovedať, pretože máš nespočetne veľa možností, tvoja túžba po cestovaní možno nie je ukojiteľná. Je tiež možné, že na túto otázku nemáš žiadnu odpoveď, pretože žiješ na najlepšom mieste na svete. V tom prípade ti odporúčam, aby si tam ostal a nechal si to pre seba, pretože to nie je bežný pocit. Ak by si o tomto úžasnom mieste dal vedieť ostatným, nahrnie sa ti tam strašne veľa ľudí a zničia ti ho.

Tieto štyri otázky sa ti pokúšajú dať malý prehľad o tvojom živote. Ak si odpovedal nie na otázku č.1 a 3, je načase, aby si spravil zmenu, nech už bude akákoľvek. Neboj sa toho, že by si bol sám, ani toho, že si v minulosti žil nesprávny život. Je veľa iných ľudí, ktorí prežívajú presne to isté, čo ty. To, že si si uvedomil, že by si mal spraviť zmenu, ťa dostáva o krok vpred pred ostatných. Ďalším krokom je priznať si, že túto zmenu musíš urobiť ty. Iba vtedy môžeš začať pracovať na náprave.

Keď sa rozhodneš zmenu uskutočniť, musí to byť niečo, čo ti pomôže začať smerovať k myšlienke z otázky č. 2. K tvojmu snu. Ak je tento sen priamo závislý na tvojej polohe, musíš sa dostať na patričné miesto a uloviť si ho. Prenasleduj ho, chyt' ho a pevne ho drž. Nech to stojí, čo to stojí.

No tvoj sen takmer určite nie je závislý na polohe, alebo aspoň nie je obmedzený na jedno jediné miesto na svete. Ak je to tento prípad, ponúka ti flexibilitu. Môžeš sa nezávisle pohybovať po svete, aby si si uľahčil dosiahnutie svojho sna. Dokonca možno dostaneš šancu navštíviť a žiť na niektorom z miest tvojho zoznamu z otázky č. 4.

Ak sa ti to teraz zdá nemožné, nič si z toho nerob. Nasledujúce stránky sú tu na to, aby ti dokázali pravý opak. Logicky nájdeme na všetko riešenie a ak si stále nebudeš istý, ponúknem ti pohľad do života Ľudí, ktorý prekonal rovnaké prekážky, ktorým teraz čelíš ty. Títo Ľudia nám dávajú nádej; kráčajú pred nami a ukazujú nám cestu. Tieto riadky ukončujú diskusiu o tom, či sú tieto stránky pre teba vhodné. Možno si sa rozhodol, že ti tento obsah naozaj nič neprinesie. Ak je to tak, nestrať sa. Naďalej miluj svoj život a posuň tento text niekomu, kto ho potrebuje viac než ty.

Prísady

Táto knižka má len dve časti. Je to naozaj až tak jednoduché.

Časť jedna je nazvaná Ignorovanie spoločnosti. Keďže si vyjadril svoj záujem spraviť vo svojom živote zmenu, táto sekcia sa zaoberá problémami, na ktoré môžeš natrafiť. Nájdeš v nej aj riešenia, ako ich prekonať. Väčšina týchto problémov existuje len v tvojej hlave.

Časť dva má názov Výprava za dlhodobým dobrodružstvom. Hovorí o tom, ako zabezpečiť to, aby bol tvoj nový životný štýl udržateľný tak dlho, ako chceš. Táto sekcia sa zameriava hlavne na problémy financovania životného štýlu, ktorý si si vybral.

Čo od teba chcem?

Počas toho, ako čítaš tieto riadky, by si si mal uvedomiť, že každý jeden človek, ktorého kedy stretneš, je rovnaký ako ty. Každý má svoje túžby a sny. Krváca a dýcha, smeje sa a plače.

Nie sme o nič viac ani o nič menej výnimoční než ostatní. Ak je niekto schopný dosiahnuť niečo výnimočné, dokážeš to aj ty.

Chcem, aby si žil život, ktorý ťa robí šťastným a slobodným. Svet potrebuje viac šťastia.

Ak poznáš iných, ktorým by prospela táto knižka, podeľ sa o ňu s nimi.

Čo by si mal vedieť

Než začneš, je tu zopár vecí, ktoré by si mal vedieť.

Neexistujú žiadne pravidlá. Vymýšľaj si ich po ceste. Inšpiruj sa ostatnými, ale choď vlastnou cestou, svojím vlastným, výnimočným spôsobom. Zbúraj všetky predsudky, ktoré máš a začni stavať od znova. Nech už ti Ľudia povedia čokoľvek, ber to s rezervou. Život neponúka dokonalé odpovede.

Spraviť to môžeš len ty. Tieto stránky ti ponúknem príbehy ostatných, ktorí cestovali pred tebou.

Pomôžu ti, postrčia ťa a nakopnú k tomu, aby si sa dostal von z dverí. Urobiť to však budeš môcť naozaj len ty. Musíš to naozaj chcieť, aby sa to stalo skutočnosťou.

Necestuj kvôli tomu, aby si cestoval. Cestuj z lásky k dobrodružstvu. Ak cestuješ len preto, aby si cestoval a mohol povedať, že si niekde bol, nebude ťa to baviť. Tento život nie je pretek ani súťaž. Nemusíš navštíviť každú jednu krajinu na svete, aby si žil dobrodružný život. Ani o tom každému nemusíš hovoriť. Táto cesta životom je len a len pre teba.

Táto cesta nie je pre každého. Nie každý chce žiť život plný cestovania po svete. Nečakaj od ostatných, že ho budú chcieť žiť. Nesnaž sa o to, aby ti ho závideli, keď si začneš plniť svoje sny. Rob si to, čo chceš, a nechaj aj ostatných robiť si len to, čo sami chcú. Potom môžeme byť šťastní naozaj všetci.

Nezabudni navštevovať ľudí, na ktorých ti najviac záleží. Návrat domov kvôli návšteve ľudí je túžba, nie potreba. Zaviazat' sa dobrodružnému životu neznamena, že sa nemôžeš vrátiť k tomu, čo poznáš. Pravidelný návrat domov na miesto, kde si vyrástol a návšteva priateľov a rodiny by mala byť na vrchole tvojich priorit. V skutočnosti je naozaj skvelé zdržať sa nejakú dobu aj doma, ak je to niečo, čo chceš spraviť. Ak je to tvoja vlastná voľba a nie si nútený vrátiť sa kvôli práci alebo iným povinnostiam, si stále slobodný.

Peniaze sú relatívne. Nepotrebuješ veľa. Peniaze sú jednou z najväčších prekážok, keď ľudia rozmýšľajú o „nasledovaní svojich snov“. Ak máš tú výhodu, že ich máš veľa, využi túto možnosť ako sa len dá. Tieto stránky ti ukážu, že netreba zamerať všetku energiu na ťažkú prácu a šetrenie peňazí na dôchodok. Jednoducho stačí preskočiť ťažké zarábanie a zobrať si len to, čo potrebuješ na to, aby si mohol byť šťastný. Keby celý svet rozmýšľal takýmto spôsobom, bolo by dost' všetkého pre každého.

Svet nie je také strašidelné miesto. Keď vypneš správy a vykročíš do sveta, zistíš, že svet vlastne tvorí veľká zbierka ľudí, ktorí sa ničím nelíšia od tých, ktorých poznáš. Mnohí z nich sa stanú tvojimi novými priateľmi a budeš sa čudovať, prečo si sa vôbec bál. Daj svetu šancu predtým, než ho odsúdiš.

Slobodný život je život bez povinností. Byť slobodný neznamena nerobiť nič.

Znamená to robiť len to, čo chceš. Mohlo by to (a malo by) znamenať, že si vlastne zaneprázdnennejší než kedykoľvek predtým.

Dnes je dobrý deň. Ak chceš žiť tento život, nikdy nie je neskoro na to, aby si sa vydal na túto cestu. Skoč do toho v sedemnástich alebo v sedemdesiatke. Ani jedno nie je horšie alebo lepšie. Ešte raz - pravidlá neexistujú.

Nie je to jednoduché. Sú tu prekážky, ktoré treba prekonať a spoločenský tlak, ktorý treba zničiť. Budeš čeliť veľmi náročnej výzve a potrebovať chuť vydržať zoči-voči nepriazni osudu. Tento prechod, rovnako ako veľa vecí v živote, vyžaduje ťažkú prácu a odhodlanie. Ale vedz jedno. Keď prekonáš svoje zábrany a oslobodíš sa od spoločnosti, aby si žil život, ktorý chceš žiť, nikdy sa nebudeš pozerat' späť s výčitkami. Budeš do toho musieť vložiť svoju myseľ aj srdce, aby si dosiahol niečo, za čo sa oplatí bojovať. Ak sa za niečo oplatí bojovať, bojuj naplno.

Som na tej istej ceste. Je to cesta, ktorá nikdy nekončí. Nemusíme byť fyzicky blízko, ale tam niekde vonku sa budeme potkávať tým istým svetom spoločne. Jednou z najupokojujúcejších vecí v živote je vedieť to, že sme v tom všetci spolu.

Myslím, že avantgarda znie dosť snobsky. Použil som tento výraz z veľmi dobrého dôvodu. Za chvíľku vysvetlím prečo.

Kto som?

Volám sa Jamie. Ako dieťa som sa bál sveta. Nikdy som sa v škole nedostal do problémov, pretože som poslúchal všetky pravidlá. Teraz sa síce pravidlá nesnažím úmyselne porušovať, ale už ich viac nedodržujem, keď mám pocit, že sú zbytočné. Môj život je vďaka tomu každým dňom lepší.

Som na dobrodružstve, v ktorom cestujem, objavujem a žijem život, ktorý je naozaj bez povinností; šťastný život, kde si robím len to, čo chcem robiť. Dokumentujem svoje historiky a myšlienky na www.GreatBigScaryWorld.com s nádejou podeliť sa s tebou o to, že nič nie je nemožné. Je to stránka o dobrodružstve, strachu a hľadani štastia.

Môj život nie je o nič lepší alebo horší od tvojho a na jeho detailoch až tak nezáleží. Všetko, čo o mne potrebuješ vedieť je to, že som rojko.

Nie je „Avantgarda,, snobská?

Áno.

Snobstvo znamená zdanie väčšieho významu, než daná vec naozaj má. Samotný koncept avantgardného života naznačuje, že je majestátny. Nie je zlé rozviesť zamýšľanú konceptualizáciu. V skutku je lepšie priradiť danej ideológii majestátnejší význam, než jej v skutočnosti prináleža, aby bolo zjavné, že je v oveľa väčšej miere spôsobom života, než pominuteľnou myšlienkou.

Slovníky ponúkajú podobné snobské nezmysly. Sľubujem, že okrem tohto jediného odseku plného nezrozumiteľných slov budem hovoriť jazykom, ktorý je veľmi ľahko pochopiteľný. Nie som skvelý spisovateľ a ani sa na to nebudem hrať. Budem hovoriť jednoducho a použijem slová, ktorým rozumieme všetci. Samozrejme, okrem výrazu avantgarda.

Slovičkarenie bokom, realitou je, že „avantgardný život,, nie je nič viac než myšlienka. Jednoduchá myšlienka. Kvôli spoločenským tlakom však treba mať na nasledovanie tejto myšlienky naozaj veľkú odvalu. Preto používam názov, ktoré evokuje vyššiu úroveň prestíže. Meno, ktoré naznačuje, že je niečím viac než „len,, myšlienkou. Ľudia často zabúdajú na to, že myšlienky dokážu byť naozaj silné. Myšlienky sa nedajú zničiť a bez ohľadu na to, ako ich voláš, záleží na ich samotnej podstate. Ak sa ti názov nepáči, pokojne ho premenuj. Prídavné meno avantgardný sa používa tak málo, že už len jeho použitie je samo o sebe experimentálne.

Nájdu si ľudia čas prečítať si niečo nazvané tak nezvyčajne? Alebo by si radšej čítali o žití nekonvenčného života, pretože „nekonvenčný život,, znie konvenčnejšie?

To bola básnická otázka.

Prídavné meno odvodené z avantgardy má za účel predstaviť nové a experimentálne myšlienky a metódy. Ako alternatíva bolo zvažované použitie slova nekonvenčný, ktoré znamená neprispôsobujúci sa tomu, čo sa bežne robí, alebo v čo sa verí. Rovnako ako aj nonkonformita, ktorá znamená odmietanie prispôbiť sa prevládajúcim pravidlám a zvykom. Tieto nápady však úplne nevystihujú požadovaný význam, aj keď sa k tomu naozaj blížia. Byť nekonvenčný, alebo byť

nekonformistom znamená vyhýbať sa konvenciám, alebo ich odmietat'.

Avantgardný život nie je až tak zameraný na odmietanie tradičného života len z princípu. Namiesto toho sa zameriava na vytvorenie nového spôsobu života ignorovaním zabehnutého. Je neobmedzený a môže, ale nemusí zahŕňať tradičné nápady. V tomto živote človek mieri za šťastím tým, že zostáva ľahostajný k spoločnosti a experimentuje v nej aj mimo ňu.

Bez toho, aby si si to vôbec uvedomil si sa práve naučil niečo nové a experimentálne. Termín avantgardian nie je zahrnutý v žiadnom slovenskom slovníku. Nárokujem si plné právo definovať ho ako len chcem, keďže zvyčajná forma podstatného mena je avantgardista. Tým pádom definujem avantgardiana ako človeka, ktorý žije novým, experimentálnym životným štýlom. V ňom je ľahostajný voči prispôbovaniu sa tradičným pravidlám diktovaným spoločnosťou a namiesto toho sa rozhodol žiť život podľa svojich vlastných pravidiel.

Rozdiely medzi avantgardianom, nekonvencionalistom a nonkonformistom sú však bezvýznamné a naozaj nie sú príliš dôležité. Sú to príbuzné myšlienky, ktoré zahrňujú to, na čom naozaj záleží. To, že tento výraz obsahuje zvuk gardian (guardian - strážca) znamená, že označuje ochranca, bojovníka, a možno aj anjela. Kto by nechcel byť opisovaný ako ochranca, bojovník, alebo anjel? Ochranca a bojovník tejto myšlienky?

Byť avantgardianom nie je nič viac než myšlienka. Myšlienka, ktorú môžeš žiť, aby si sa stal slobodným a šťastným.

Či už to znie snobsky, alebo nie - nech už sa v živote stane čokoľvek, myšlienky sa nedajú zničiť'.

Myšlienky sú večné.

Ignorovanie spoločnosti

- Časť I -

„Najviac sa bojíme samých seba a toho, že naša veľkosť nepozná hraníc. Spoločnosť nám nedovoľuje vyniknúť medzi ostatnými. Keď sa naučíme nebáť sa samých seba, nezostane už nič, z čoho by sme mohli mať strach. Jedine vtedy sme oslobodení a môžeme dosiahnuť závratnú výšku svojej vlastnej veľkosti, ktorá nás kedysi tak desila..”

„Ži život spôsobom, ktorý ti nedá inú možnosť, než uveriť tomu, že si ho užívaš.”

Problémy, s ktorými sa môžeš stretnúť

Túžiš ignorovať spoločnosť a vydat' sa v živote experimentálnou cestou. Momentálne nemáš dost' silné presvedčenie ani odvalu na to, aby si kvôli tomu aj niečo urobil.

Táto časť rieši problémy, s ktorými sa môžeš a naozaj aj budeš stretávať, keď sa rozhodneš žiť život podľa svojich vlastných pravidiel. Väčšina týchto problémov sú mentálne bariéry, ktoré vznikli rokmi spoločenského formovania. Toto formovanie predpisuje to, ako by sa ľudia mali správať a musí byť opatrne rozobrané kladivom. Toto kladivo, racionálne myslenie, vlastní každý z nás, no nie každý ho používa.

Ďalšia kategória problémov, fyzické problémy, nám tiež prekážajú na našej ceste. Hlavnou fyzickou prekážkou je nedostatok peňazí. Odstránenie fyzických prekážok, akou je napríklad otázka peňazí, nie je až také ťažké a dá sa to ľahko vyriešiť. Peniaze budeme rozoberať hlavne v druhej časti, Výprava za dlhodobým dobrodružstvom.

Pri hľadaní odvalu a inšpirácie potrebnej na prekonanie mentálnych bariér stavíme na naše racionálne myslenie. Postupne rozoberieme každý problém, ktorý ti môže brániť v žití života, po ktorom túžiš.

Na konci sa ťa spýtam, čo ti bráni nasledovať svoje sny. Budeš schopný odpovedať jedine - „Ja sám.“

„Mám skvelú prácu“

Takže máš skvelú prácu. To je jedna z najväčších prekážok, ktoré ľudia majú, keď rozmýšľajú nad oslobodením sa od spoločnosti. Veľa ľudí táto „skvelá, práca zabraňuje nasledovať vlastné sny, pretože je pridobrá na to, aby ju opustili. Ak máš naozaj skvelú prácu, mal by si ju aj naďalej robiť. Najskôr však porozmýšľaj nad tým, čo ju robí tak skvelou.

Väčšine ľudí práca zabezpečuje stabilný príjem, možnosť zobrať si za rok dva týždne voľna a dost' peňazí na to, aby stihli splatiť hypotéku pred odchodom na dôchodok. To sa popisuje ako skvelá práca. Znamená to, že po štyridsiatich, alebo päťdesiatich rokoch ťažkej práce môže človek pohodlne odísť do dôchodku a začať si užívať život. Po toľkej dobe každý súhlasí s tým, že si to zaslúži. Ak má „naozaj skvelú,“ prácu, môže mať za rok veľkoryso dovolené zobrať si celý mesiac dovolenky a kúpiť si dom na vidieku na trávenie víkendov. Ak sú pre teba v živote tieto veci dôležitejšie než všetko ostatné, tak potom naozaj popisujú skvelú prácu.

Toto pre mnohých z nás nie sú naše skutočné túžby. Ak by si mal pocit, že máš skvelú prácu, nečítal by si tieto riadky. Nikdy by si sa nedočítal ďalej než po úvod, ktorý ti vysvetlil obsah tohto manifestu. Skvelá práca je pre každého iná. Pre niektorých ľudí je zarábanie peňazí ich najväčšia starosť a o nič iné sa nezaujímajú. Pre ostatných to môže byť samotná práca, ktorú robia a ľudia, s ktorými pracujú. Nemôžem vedieť ako je to u teba. Ale to, že si tu a čítaš tieto riadky znamená, že to nie je to, čo miluješ, nech už robíš čokoľvek.

Nie je vôbec nezvyčajné, že si ľudia pletú skvelú prácu s dobre platenou. Rozdiely občas môžu byť príliš jemné na to, aby sa navzájom dali odlíšiť. Na celom svete si ľudia vyberajú prácu, ktorá zaručuje stabilnú budúcnosť namiesto toho, aby žili v prítomnosti a užívali si život v každej chvíli. Ak ťa zo všetkého najviac zaujíma stabilná budúcnosť, tak pokojne pokračuj v tom, čo robíš. Ak to nie je to, čo chceš, musíš sa spýtať sám seba, prečo naďalej šetriš pre stabilnú budúcnosť. Táto otázka neobhaja opustenie všetkej zodpovednosti a zanechanie práce v pokuse o to stať sa úplne bezstarostným. To by bolo nerealistické. Znamená to však, že by si mal začať počúvať samého seba

a svoje vnútorné túžby. Ak si už stihol zabudnúť, čím by si chcel tráviť svoj čas, spomeň si na 50 milión dolárovú otázku. Čo ťa ženie vpred a vďaka čomu cítiš, že žiješ? Aká je tvoja vášeň?

Vášeň ako podstatné meno znamená silnú a ledva kontrolovateľnú emóciu. Vášeň nás v živote vedie k robeniu hlúpych vecí, pretože vášeň preberá kontrolu nad rozumom. Nech už v živote robíš čokoľvek, mala by to byť tvoja vášeň. Ak ti nezáleží na výsledku tvojich denných aktivít, znamená to, že si uvedomuješ, že sú v živote veci, na ktorých záleží viac. Ak je to tento prípad, možno by si mal prehodnotiť svoje priority. Je tvoj súčasný život, a tým pádom aj práca, tvojou vášňou?

Náš čas na tejto Zemi je obmedzený. Až do úplného konca nikto z nás presne nevie, koľko času nám ostáva. Až keď sa blížime ku koncu našej existencie, začíname naozaj veriť vo svoju vlastnú smrteľnosť. Je veľmi nezvyčajné, že by ľudia ležiaci na smrteľnej posteli ľutovali to, že dost nepracovali. Väčšinou je im ľúto, že sa hnali za bezvýznamnými vecami. Za vecami, na ktorých nezáleží, ako napríklad práca, ktorá nie je skvelá. Zatiaľ som sa do tejto fázy môjho života na tejto planéte nedostal. Môžem sa učiť len od tých, ktorí išli predo mnou. Rozhodol som sa počúvať to, čo hovoria.

Sociálny pracovník, ktorý strávil mnoho „posledných týždňov,, so smrteľne chorými pacientmi. zozbieral a zaznamenal najväčšie výčitky, ktoré mali krátko predtým, než opustili svet. Výčitka číslo jedna bola nedostatok odvahy žiť život, ktorý naozaj chceli žiť. Namiesto toho žili život, ktorý od nich očakávali ostatní. Druhou výčitkou bolo želanie, aby až tak veľa nepracovali. Výčitky, ktoré nasledovali potom sa týkali prejavovania seba samého, trávenia času s priateľmi a dovolenia samému sebe byť šťastným. Chceš byť ďalšou štatistikou na zozname? Chceš byť ďalším človekom, ktorý sa cíti prepracovaný a ľutuje, že nežil taký život, aký naozaj chcel? Ja sám za seba môžem povedať, že nechcem.

Pohľad späť je krutým požehnaním. Keď ho zažijeme, už je príliš neskoro. Toto je varovanie od sveta, ktorý ti ho naservíroval priamo pod nos. Ak nemiluješ to, čo robíš práve teraz, možno sa dožiješ toho, že to budeš ľutovať. Ak nemiluješ to, čo robíš práve teraz, možno predsa len nemáš takú skvelú prácu. Možno sú tvoje priority v živote nesprávne usporiadané. Nikdy si nemôžeme byť istí. Ale možno.

Mysli na svoje nadšenie zo života. Ak v nedeľu večer ideš do postele s tým, že sa dešís nasledujúceho rána, možno by si mal považovať nad tým, že treba niečo zmeniť. Ak túžime po tom, aby nám týždeň vždy utiekol ako voda a prenechal miesto potešeniu z víkendu, smerujeme veľmi rýchlo k našej poslednej zastávke. Všetci si uvedomujeme, že hodnota peňazí je relatívna. Ak šetriš pre budúce potešenie, kedy to prestane? Môžeš byť najbohatším človekom na svete a stále budeš nešťastný. A potom aj ty jedného dňa zomrieš.

Porozmýšľaj nad nasledujúcim scenárom. Môžeš mať stredne veľký dom, zatiaľ čo všetci tvoji susedia majú obrovské domy, alebo môžeš mať o trošku menší než stredný dom, zatiaľ čo všetci tvoji susedia majú malé domy. Psychologické štúdie ukázali, že väčšina ľudí si vyberie druhú možnosť. To je, na osobnej úrovni, úplne nezmyselné. Ľudia si pre seba vyberajú horší scenár, pretože úspech je relatívny. Porovnávame všetko s priemerom, pretože nechceme vyzerat' menej úspešne ako ostatní naokolo. Inými slovami - šťastie je relatívne.

V súťaživom pracovnom prostredí sa všetci usilujú o viac. Viac peňazí, viac úspechu, viac všetkého. Ak žiješ svoj každodenný život v takomto prostredí, nikdy nemôžeš prestať. Nech už vylezieš po rebríku akokoľvek vysoko, vždy budeš mať možnosť chcieť viac. A ak sa dostaneš na samotný vrchol, budeš musieť bojovať, aby si udržal ostatných pod sebou. Neexistuje žiadny konečný cieľ.

Ďalším zaujímavým psychologickým pozorovaním relativity šťastia je neuveriteľná vrozená

Ľudská schopnosť prežiť. Vďaka nej sa krok po krôčiku učíme prispôbovať sa situácii bez ohľadu na to, ako veľmi je zlá. To je niekedy dôvod, prečo ženy ostávajú s priateľmi, ktorí ich zneužívajú a prečo páry prežívajú manželstvá bez lásky, zatiaľ čo pracujú v hroznej práci, aby každý mesiac mohli splatiť účty. Psychologická štúdia porovnávala šťastie víťazov lotérie s ochrnutými ľuďmi v rôznych intervaloch od vzniku ich kľúčových udalostí. Stručne povedané, presne podľa očakávaní sa krátkodobá úroveň šťastia odlišovala. Zaujímavým zistením však bolo, že aj výhercovia lotérie, aj obeť ochrnutia po dlhšej dobe prejavili podobnú úroveň šťastia. Tento fenomén bol pripisovaný rozdielu medzi bytím a stávaním sa. Dokazuje to, ako veľmi sa dokáže ľudská myseľ prispôbiť situácii. Ľudia sa aklimatizujú a ich šťastie sa vráti na pôvodný štandard. Podobné závery boli vyvedené v súvislosti s ľudským šťastím a kvalitou počasia, ktoré zažívali vo svojom každodennom živote. Len vtedy, keď „sa stávaš,, majú udalosti efekt na úroveň nášho šťastia. Stávanie sa je obdobie prechodu, obdobie zmeny.

Inými slovami to znamená, že väčšina udalostí, bez ohľadu na to, ako sú dôležité, v skutočnosti z dlhodobého hľadiska až tak dôležité nie sú. Významné následky majú len krátkodobu. Táto teória podporuje to, že ak chceš dosiahnuť vysokú úroveň šťastia, mal by si zažívať nové vzrušujúce zážitky. Nemôžeš sa spoliehať na to, že ti jediná významná pozitívna udalosť prinesie trvalé šťastie.

Dalo by sa povedať, že náhodný okoloidúci, ktorý nemal príležitosť prispôbiť sa situácii, vidí veci jasnejšie. Pouvažuj opäť nad situáciou ženy vo vzťahu, v ktorom je zneužívaná. Pomaly sa adaptovala na situáciu a začína veriť, že to nie je naozaj také zlé, a že by to vždy mohlo byť horšie. Náš okoloidúci sa pokúša vysvetliť žene, že je v nepriaznivej situácii. Tá na neho však inštinktivne vyskočí aby obhájila danú situáciu a svoje rozhodnutia. Tým, že to urobí, sa stotožňuje s myšlienkou, že jej život predsa nie je až taký zlý. A tak sa jej presvedčenie len utvrdzuje a úprimne verí tomu, že situácia, v ktorej sa nachádza nie je vôbec taká zlá, ako ju ostatní vykresľujú.

Dúfam, že nie si v takejto situácii. Skús sa však trochu odosobniť od svojho života a pozrieť sa naň cudzími očami. Alebo ešte lepšie - spomeň si na svoje detstvo, keď si mal veľké sny o svete. Pozeraj sa očami toho malého dieťaťa a rozhodni, aký skvelý tvoj život a práca naozaj je.

Napriek tomu, že sme zvyknutí prijímať naše nešťastné životy, nemusíme sa uspokojiť s prácou, ktorá pre nás nie je vášňou. Steve Jobs neúnavne pracoval skoro celý svoj život a tragicky zahynul až príliš mladý. Verím, že na konci svojho života sa mohol pozrieť späť a úprimne povedať, že to, čo robil bolo jeho vášňou. Dalo sa to počuť z jeho hlasu, keď hovoril na pódiu. Väčšina ľudí nemá také šťastie zarábať si na živobytie svojou vášňou. Väčšina ľudí taktiež nemá to šťastie byť Stevom Jobsom. Či už máš, alebo nemáš rád jeho výrobky, ber Steva Jobsa ako vzor. Je ukázkovým príkladom človeka, ktorý zanietene veril tomu, čo robil. Ním je aj predavač miestneho obchodu so sladkosťami, ktorý nechce nič viac, než vyčariť úsmev na tvári ľuďom, ktorým predáva sladkosti. Nemusíš byť riaditeľom Apple ani nemusíš meniť svet, aby bolo to, čo robíš tvojou vášňou.

Pozri sa očami toho mladého dieťaťa a pýtaj sa, čo v sebe vidíš. Je tvoja práca to najlepšie, čo dokážeš? Ak odpoveď znie nie, je všetko v твоjich rukách. Je len na tebe, aby si s tým niečo spravil.

Nemôžeš čakať na svojho anjela strážneho, ktorý zostúpi z hora a zázračne vyrieši tvoj život za teba. To sa nikdy nestane. Za seba si zodpovedný len a len ty. Pre neprítomnosť strážneho anjela je tu avantgardian, ktorý ti hovorí, aby si šiel do sveta a robil čokoľvek, čo miluješ.

Neži svoj život spôsobom, ktorý ti ponúkne výčitky. Čas je vzácny a nedá sa vrátiť. Nikdy si ho nevezmeš naspäť. Ak by bola tvoja práca príliš skvelá na to, aby si ju opustil, nikdy by si tieto riadky v skutočnosti nečítal. Posúď, aká je pre teba tvoja práca dôležitá.

Teraz je správny čas byť odvážnym. Byť odvážnym neznamená nemať strach. Ide skôr o rozhodnutie, že niečo iné je dôležitejšie ako strach samotný. Rozhodnúť o tom môžeš len ty.

„Môj život je príliš pohodlný“

Žitie pohodlného života je celkom obdivuhodné. Pohodlný život je život s primeranou kvalitou. Neobsahuje prekážky, čo znamená, že všetko je v podstate OK. Napriek tomu, že pohodlný život nepozná žiadny veľký úspech, netýka sa ho ani obrovský neúspech. Keď prežívaš jeden deň za druhým, netýkajú sa ťa žiadne veľké komplikácie.

Aj keď sa život bez komplikácií na prvý pohľad zdá byť priaznivý, neponúka ti možnosti pocítiť to, keď si naozaj hore, alebo úplne dole. Bez jedného nemôžeš mať druhé. Pohodlný život znamená, že všetko bude vždy rovnaké. V deň tvojej smrti si tvoji priatelia a rodina budú môcť povedať, že si žil slušný život. Neodklonil si sa od plánu a všetko dopadlo OK. Úspešne si sa veľmi nenápadne dopravil od narodenia až ku smrti.

Ak si spokojný s tým, že, si nespravil nič, čo by naozaj stálo za to, podel' sa o svoje tajomstvo. Väčšina z nás netúži meniť celý svet, ale chce ho zažiť. Aspoň trochu. Je to ustavičná, neuhasiteľná túžba, ktorá nás ťahá vpred a núti nás chcieť viac. Ak si naozaj spokojný s pohodlnosťou, patríš medzi pár vyvolených. Biologická evolúcia nám prikazuje prekonávať priemernosť a snažiť sa vyniknúť.

Ak hlboko vo svojej duši cítiš, že ťa láka chcieť od života viac, vedz, že nie si sám.

Pre väčšinu ľudí si prichádzajú démoni v noci. Je to jediná časť dňa, keď sú oslobodení od povinností svojej práce a majú pri sebe len a len svoje myšlienky. Aby ľudia tie myšlienky umlčali, naučili sa ich potlačiť preťažením svojho senzorického systému digitálnou zábavou a únikom z reality konzumáciou alkoholu. Všetko to, čoho sa bojíš a čo ťa frustruje v tvojom neobyčajne obyčajnom živote, sa dá ľahko potlačiť blikajúcou obrazovkou alebo alkoholom. To, že väčšina domov má televíziu, a že priemerný západniar strávi 20 - 30hodín týždenne jej pozeraním nie je náhoda. Okrem obyčajného existovania sme zabudli na to, čo robiť sami so sebou, keď už viac nepotrebujeme bojovať o vlastné prežitie. Keď ideš na návštevu ku kamarátovi, vždy skončíš na pohovke v obývačke položená pred obrazovkou, ktorá je stredobodom pozornosti. Pozeranie bezvýznamných videí pomáha zaplniť medzery v rozhovore. Skús na celý týždeň vypnúť svoju televíziu a počítač a uvidíš, ako sa tvoj život zmenil. Uvidíš, koľko času máš sám pre seba a čo sa s tým časom rozhodneš urobiť.

Predstav si, že by si tých 20 - 30 hodín týždenne venoval nejakej zaujímavej záľube. Predstav si, že by si tých 20 - 30 hodín týždenne doplnil hodinami, ktoré by si mohol ušetriť z práce, ktorú nemiluješ. Vráťane ušetreného času na dochádzanie a víkendov, ktoré už viac nie sú ničím výnimočné, by si mohol mať vyše 100 hodín týždenne na cvičenie a vylepšovanie niečoho, pre čo si zapálený. Predstav si úroveň, ktorú by si mohol dosiahnuť. Mohol by si sa stať tak dobrým, že by sa táto aktivita mohla stať tvojím životom a ak by si chcel, aj prácou. Predstav si ako živo by si sa mohol začať cítiť, keď by si každý deň robil niečo, na čom ti záleží.

Opäť - je to nerealistické? Predstav si namiesto toho nasledujúci scenár. Namiesto toho, aby si robil, čo chceš, si predstav dlhoročné potlačovanie svojich túžob digitálnou zábavou a alkoholom. Keď cítiš, že sa tie túžby snažia dostať na povrch, potlač ich ešte viac väčšou spotrebou všetkého. Bude prekvapivé, keď jedného dňa tieto veci vykypia a ukážu svoje škaredé rohy v podobe životnej krízy? Ak budeš mať šťastie, budeš schopný potláčať túto krízu dost' dlho na to, aby si stihol zomrieť ešte predtým, než sa tvoja frustrácia dostane na povrch. Ale ak budeš mať smolu, tak sa všetky tie premárnené hodiny a výčitky z nenasledovania svojich snov začnú vynárať naraz. Ako veľmi to musí bolieť?

Nechcem tým povedať, že by si sa mal celý deň stimulovať zábavnými aktivitami. Práve naopak. Nič nerobenie je pre dušu životne dôležité. Nerobiť nič znamená nevenovať čas ničomu konkrétnemu. Pozeranie televízie nie je nič nerobenie, pretože ťa stimuluje svojimi zvukmi a obrazmi. Potláča ostatné túžby a prehlušuje ich. Zameriavať sa na niečo, čo nie je dôležité pre tvoje osobné túžby (ako napríklad pozeranie televízie), pomaly zabíja dušu. Sám budeš vedieť, že len strácaš svoj vlastný čas. Nie, nie som za bojkot digitálnej zábavy. Sám mám rád filmy. A pitie. Často to prežiením, ale najdôležitejšie je nájsť v tom rovnováhu. Užívaj si čokoľvek, ak je to stále potešenie. Prestaň však s tým, akonáhle sa z toho stane závislosť. Závislosť je činnosť, ktorá neprináša žiadne potešenie. Je hnaná nutkavým pocitom a posadnutosťou. Potlačuje skutočné túžby a nechá ťa so zlým pocitom nespokojnosti. Dokonca aj Spice Girls vedeli, že príliš veľa čohokoľvek škodí.

Ako dieťa som zistil, že som posadnutý počítačovými hrami. Cítil som ustavičné nutkanie hrať a zároveň som si uvedomoval, že si dokončenie misií už vôbec neužívam. Hral som, pretože som nevedel, čo iné robiť. Mal som pohodlný život a dokonca ani ponuré vysedávanie za televíznou obrazovkou mi nedokázalo priniesť radosť a zmierniť priemernosť môjho života.

Múdry americký prezident Theodore Roosevelt raz povedal: „Oveľa lepšie je odvážiť sa spraviť veľké veci, získať slávne víťazstvá, aj keď so sriedavými nezdarmi, než sa zaradiť k tým úbohým duchom, ktorí sa ani moc neradujú, ani moc netrpia, pretože žijú v šedivom súmraku bez víťazstiev a porážok.”

Spýtaj sa samého seba, ako veľmi si pohodlný. Si spokojný s pohodlnosťou v tom šedom súmraku, kde nezažívaš životné vzlety ani pády? Alebo sa potrebuješ pokúšať dosahovať veľkolepé víťazstvá a riskovať veľké prehry? Vedz, že na mňa a na každého z nás čaká na tomto svete búrlivý život plný obrovských úspechov, ale aj pádov. Stačí len chcieť. Nikto to nemá zakázané, ale väčšinou sa dobrodružstvo rozhodneme nenasledovať a zostávame na našom známom piesočku. V modernom svete musí čeliť dobrodružnému životu naozaj veľmi málo ľudí. Je to skok a my sami sa musíme rozhodnúť skočiť.

Tí, ktorí nikdy nezažili časy, keď sa im nedarilo, nepoznajú nespútanú radosť z jednoduchých vecí. Človek často prvýkrát naozaj pochopí, čo sú to životné strasti až pri dramatickej udalosti akou je strata blízkeho, alebo keď sám utečie hrobárovi z lopaty. Ak boli intenzívne pocity potlačované dlhodobo, dokážu dramatické udalosti vykoľajit' človeka až tak, že len veľmi ťažko zist'uje, ako sa dostať späť.

Ak vystúpiš zo svojho pohodlného života a naskočíš na horskú dráhu, tak nikdy nevyhoríš. Namiesto toho budeš prežívať každý vzostup a „rozdýchavať“, každý pád. Naučíš sa, že zajtra je ďalší deň. Ak je dnešok skvelý, miluj ho za to, aký je. Ak je hrozný, pevne sa drž. Nebude taký navždy.

Občas dokáže byť život veľmi nepohodlný. Nebudeš vedieť, čo ťa čaká ďalší deň.

Isté je len to, že keď opustíš svoj pohodlný život, stane sa z neho poriadne dobrodružstvo, bude to jedna veľká jazda. Keď spoznáš tento pocit, stane sa drogou, ktorej sa nedá len tak zbaviť.

Život bude zrazu tak dobrý, že si nebudeš vedieť pomôcť a budeš chcieť viac.

Vystúp zo svojej komfortnej zóny a zisti, aký skvelý a hrozný dokáže život naozaj byť. Nauč sa cítiť sa trochu nepohodlne. Nauč sa cítiť, že žiješ.

HĽadanie dobrodružstva

Strávil som chvíľu s Benjaminom Jenksom z Adventure Sauce, aby som sa ho spýtal na jeho život.

Počas stopovania cez Spojené štáty sa fotil a vytvoril video, ktoré malo niekoľko stoviek tisíc prehraní. Zaujalo totiž ľudskú predstavivosť. Tak som na neho narazil prvýkrát. Nežije „pohodlný život.“

Takže, Benjamin, čo teraz robíš?

„Píšem a tvorím videá a iné veci pre Adventure Sauce. Rád pomáham dobrým ľuďom získať z ich života viac.“

Aký bol tvoj život predtým?

„Pred tri a pol rokom som bol riaditeľ ‘outdoorovej terapeutickkej školy pre problémových teenagerov.’ V podstate som pomáhal zlepšovať život ‘zlým’ deťom v lesoch vo Virginii. Bolo to veľmi silné.“

Máš nejaké výčitky a chcel by si sa niekedy vrátiť späť?

„Mám výčitky. Mrzí ma, že som sa nezačal živiť umením už ako chlapec.

Umenie jednoducho nikdy nevyzeralo ako reálna možnosť. Je mi ľúto, že som do toho šiel až počas posledných pár rokov.“

Čo je skvelé na tom, ako teraz žiješ?

„Som takmer tak slobodný, ako by som len mohol byť. Robím prácu, ktorú mám rád. Žijem kde chcem. A môžem vyraziť niekam na nové miesto kedykoľvek sa mi zachce.“

Čím sa živíš?

„Som coach, pomáham ľuďom nájsť zmysel a sebavedomie. Vedím kurz o Konaní (neprokrastinovaní) a tvorím aj populárne videá. A na voľnej nohe píšem... väčšinou o randení.“

Čo myslíš, že ťa čaká v budúcnosti?

„Cestovanie okolo USA. Stretávanie extrémnych ľudí. Cestovanie okolo sveta. Stretávanie extrémnych ľudí. A tvorenie videí, ktoré bude veľa ľudí milovať, ale aj nenávidieť.“

Ešte niečo, o čom si myslíš, že by milí ľudia mali vedieť?

„Ľudia sú celkom spoľahliví, takže ak sa zameriate na tých okolo seba... podniknú s vami veľa cool vecí.“

Navštív: www.AdventureSauce.com pre viac od Benjaminu. Ponúka slová plné motivácie, ktoré ti pomôžu spestriť tvoj život, rovnako ako videá, ktoré ťa zároveň pobavia aj inšpirujú. Môžeš ho sledovať aj na Facebooku www.facebook.com/adventuresauce.

„Bojím sa“

Bojíš sa? Samozrejme, že sa bojíš. Celý svet sa niečoho bojí. Strach je prirodzená emócia, ktorá je navrhnutá tak, aby nás udržala v bezpečí a aby nás chránila pred nebezpečenstvom. Nemusíme sa zbavovať strachu, pretože bez neho by sme sa nedokázali o seba postarať. Byť odvážny neznamená nemať strach, je to o tom mať odvahu prekonať ho rozhodnutím, že niečo iné je dôležitejšie než strach samotný.

Ako rasa sa bojíme zmeny, pretože nás vedie do neznáma. Každý jeden starý človek ti povie, že ich svet bol lepším miestom, než svet, v ktorom žijeme dnes. Nie je to pravda. Ich svet nebol o nič lepší ani horší ako svet, v ktorom žijeme dnes. Bol iný. Ak niekto už viac nerozumie svetu, v ktorom žije, je mu cudzí a stáva sa desivým. Samozrejme je prirodzené, že preferuje ten svet predtým, rozumel mu lepšie. Niekedy si ľudia pri rozmyšľaní o cestovaní do odľahlých destinácií predstavujú, že je svet naozaj nehostinný, takže sa ho boja. To, že je svet naozaj veľmi rôznorodý, je pravda. Ale s otvorenou myslou nie je žiadna zmena zaručene lepšia, alebo horšia. Namiesto toho sa nám núka šanca na iný pohľad na svet. Z týchto rozdielov získavame skúsenosti a učíme sa.

V týchto časoch sa cestovanie, pohyb ľudí, deje v nevídanej miere, ktorú táto Zem ešte nikdy nezažila. Média nám ponúkajú pohľad na rôzne kultúry a takmer kamkoľvek vo svete pôjdeš, budú ľudia hovoriť po anglicky. Globálne sú ľudia vo svete na seba zvyknutí viac, než kedykoľvek predtým. Už viac nie sme kmene, ktoré spolu bojujú hneď, čo sa stretnú. Namiesto toho sa pomaly stávame jedným národom, jednou planétou. Svet nebol na precestovanie nikdy pripravený lepšie ako práve teraz.

Nielenže je svet pripravený, ale aj ty sám sa môžeš stať pripraveným. Všimni si vzdelaný názor na vec pomocou svetových médií. Pre ľudský strach je to zároveň prekliatie aj požehnanie. Internet nám dáva možnosť naučiť sa o rôznych miestach vo svete od ľudí, ktorí v nich žijú. Existujú krajiny, ktoré majú značné obmedzenie používania internetu, ale okrem nich môže skoro každý prejavovať svoj názor. S trochou námahy dokážeš získať slobodné názory na akékoľvek miesto kam chceš ísť. Správy sú však úplne o niečom inom. Každý deň sú servírované do našich domácností a po pozretí jediného vysielania budeš presvedčený, že svet je skorumpované a strašidelné miesto. Skutočnosť je taká, že sa v minulosti vo svete diali oveľa horšie veci. S novodobou novinárčinou je len jednoduchšie ich vidieť.

Tieto obrázky o svete nesmieš brať za zaručené. Musíš kopat' omnoho hlbšie. Správy nás majú informovať o najdôležitejších udalostiach z celého sveta. To sú nepriaznivé udalosti, ktoré nám ukazujú najhoršie stránky ľudskej povahy. Pre spravodlivé posúdenie ľudskej civilizácie by bolo treba mať tri druhy správ. Dobré správy, zlé správy, a správy o veciach, ktoré sa stali a neboli dobré ani zlé. Problém je, že väčšinu ľudí priťahujú desivé príbehy plné smútku a utrpenia. Sú to príbehy, ktoré vyvolávajú reakcie. Práve preto ich televízne kanály stále ponúkajú. Avšak v posledných rokoch nastal značný odklon od tradičných médií. Ľudia si uvedomili, že na internete si môžu vybrať čo a koho počúvajú namiesto toho, aby sa spoliehali na tradičné zdroje a informácie. Nikdy predtým sme nemali takúto príležitosť.

Ak sa bojíš, tak tá najdôležitejšia vec, ktorú by si mal vedieť o svete je, že vo svojej podstate to vôbec nie je taký ohromný veľký strašidelný svet. Vlastne je to zbierka ľudí, ktorí sa od teba ani odo mňa nelíšia. Každý človek sa niečoho bojí, v niečo dúfa a o niečom sníva. Až keď sa ti podarí porozprávať sa s ostatnými ľuďmi z celého sveta, začneš si všimnúť, že bez ohľadu na farbu pleti, náboženstvo, alebo jazyk, ktorým hovoria, sme všetci rovnakí. Ľudská náklonnosť ku zlu je oveľa menšia, než sa nám snažia nahovoriť filmy a noviny. Svet sa ťa nesnaží dostať. Samozrejme, isté veci môžu dopadnúť zle. Štatisticky je však tisíckrát pravdepodobnejšie, že dostaneš srdcovú chorobu, rakovinu, alebo sa ti stane nejaká nehoda, než to, že by ti ublížila iná ľudská bytosť. Ak sa chceš niečoho báť, dávaj si bacha na svoj burger či perlivé nápoje. Rovnako ako sú lahodné (naozaj sú), ťa aj zabíjajú. Aj keď veľmi pomaly. Keď začneš svoj strach racionalizovať, zistíš, že ísť do sveta nie je o nič nebezpečnejšie, než zostať tam, kde si teraz. Dokonca aj znížená hygiena dokáže byť dlhodobou zdraviu prospešná tým, že posilní tvoj imunitný systém.

Odrezaním sa od sveta a sedením v zamknutej miestnosti by si sa len začal viac báť. Tento strach

by spôsobil stres a jedného dňa by to tvoje telo neznieslo. Najlepší spôsob, ako prekonať svoj strach je určiť si, čo je najdôležitejšie. Tvoje sny, alebo strach, ktorý ti bráni nasledovať ich?

Zostaň ostražitý pri veľkej výške, pretože nechceš spadnúť a zabiť sa. Bezpečne však vyskúšaj skok padákom s vedomím, že si priviazaný ku tréňovanému inštruktovi.

Rovnako nenapochoduj rovno do vojnovnej zóny. Vypni ale správy a prečítaj si spravodlivý popis krajiny predtým, než ju odpíšeš ako nebezpečnú časť sveta. V každej problematickej oblasti sú problémy izolované. Nie sú typické pre celý národ. Hovorí sa, že ani čert nie je taký čierny, ako ho maľujú. To isté platí pre civilizáciu. Vlastne, ak sa pozrieš lepšie, uvidíš, že väčšina ľudí je už vo svojej podstate navzájom k sebe dobrá. Len pár vyvolených manipuluje a kontroluje zlo v tomto svete. Nedovoľ, aby týchto pár ľudí reprezentovalo ich krajinu. Nesúď ľudí podľa ich politikov a snáď potom ani oni nebudú podľa nich odsudzovať teba.

Pred pár rokmi bol strach mojím najväčším osobným problémom a stále má pre mňa obrovský význam. Keď som bol dieťa, desili ma baktérie, kresťanstvo, dinosaury, duchovia, tma, mach, kanibali, modrá dodávka v lese, starší ľudia, rozprávanie sa s ľuďmi, žraloky, nože, špinavé kohútiky a veci, ktoré som videl v správach. To je len začiatok môjho zoznamu. Je naozaj dosť dlhý.

Ako dieťa som počas večere nedokázal dojesť svoje jedlo bez toho, aby som aspoň päťkrát vstal od stolu a šiel si umyť ruky, pretože aj vzduch, ktorého som sa dotýkal bol špinavý. Keď som zatváral kohútik, musel som to spraviť vnútornou stranou môjho trička, aby som zabránil kontaminácii kohútikových baktérií. Môj strach bol zničujúci. Ovládal ma.

Viem, aké to je báť sa. Prekonanie strachu chce svoj čas.

Pred pár rokmi som strávil zimu na horách. Zo 70 ľudí pracujúcich v lyžiarskom stredisku som dostal cenu za „najnebojácnejšieho človeka na hore,“. Nie som nebojácny. Namiesto toho sa naozaj snažím racionalizovať svoj strach. To ma inšpirovalo vytvoriť GreatBigScaryWorld.com.

Zamysli sa nad tým, čoho sa bojíš. Potom sa na to pozri o niečo dôkladnejšie a zhodnot', či je tvoj strach naozaj racionálny. Ak sa bojíš konkrétnej časti sveta, zisti, kde sa dané nebezpečenstvo nachádza a ako veľmi je to miesto naozaj nebezpečné. Buď čestný a neskĺzni do predsudkov. Potom môžeš spraviť naozaj rozumné rozhodnutie. Trpel som ustavičnými zábrami svojho strachu, no naučil som sa nebáť sa. Začal som posudzovať svoj strach logikou a dokázal som sa ho tak úplne zbaviť. Alebo aspoň udržať za sklom.

Vezmi si svoj strach a nauč sa s ním pracovať. Jediná vec, ktorá nám dokáže zabrániť dosiahnuť naše sny je strach z neúspechu. Strach, ktorý je v nás zakorenený veľmi hlboko. Sprav to, čo som spravil ja a nauč sa, že svet nie je až tak strašidelné miesto.

Strach ťa nemôže definovať. Ohromný veľký úžasný svet čaká na to, aby si ho objavil.

„Urobím to neskôr“

Najpravdepodobnejšie nie, neurobíš. Ak nebudeš cestovať teraz, keď si mladší než budeš kedykoľvek potom, mentálne bariéry sa len zväčšia. Pokiaľ nie si uväznený vo väzení, tak ťa naozaj nikdy nespútava nič iné, než tvoja vlastná myseľ. Čím dlhšie budeš čakať, tým viac majetku a zodpovednosti nazhromaždiš. Zhromažďujeme veci a strážime si ich, je to v našej povahe. Čím viac toho máme, tým ťažšie sa toho vzdávame.

Ak oddaľuješ svoje rozhodnutie, mal by si sa spýtať sám seba, na čo vlastne čakáš. Tento „avantgardný život“ je presne to, čo má v názve. Je to životný štýl, nie dovolenka. Nemusí vydržať navždy, ale nie je to nič, čo sa deje raz za rok, ani nič, na čo si našetríš, aby si to mohol robiť

dva týždne v Júni. Je to tvoj život. Ak je tým, čo naozaj chceš, môžeš na tom začať pracovať práve teraz.

Nezáleží na tom, aký si starý. Najlepší čas spraviť ten skok je dnes. Ak potrebuješ čas na to, aby si to naplánoval, tak si ho vezmi a naplánuj si to. Nemusíš si zbalit' kufre a vyraziť von dnes večer. Ale rozhodni sa, kedy sa pustíš do tohto nového života a rátaj s tým dátumom. V ten deň si zbalíš svoje veci a pôjdeš kamkoľvek len chceš. Ak toto rozhodnutie spravíš dnes, stane sa to skôr, než čakáš. Stane sa to presne vtedy, keď si povieš.

Ak chceš počuť úspešné historiky od ľudí, ktorí povedali, že precestujú svet neskôr, tak sa ešte načakáš. Rovnako ako oni.

Svet utvárajú tí, ktorí konajú.

„Cítil by som sa sám“

To, že poznáme ľudí okolo seba nás upokojuje. Nápad vyraziť sám do sveta sa najskôr zdá byť desivý.

Ale po tom, čo budeš cestovať prvýkrát osamote, zistíš, že v skutočnosti nikdy nebudeš sám. Ľudí nájdeš, nech už pôjdeš kamkoľvek. Alebo si oni nájdu teba. Ľudia z celého sveta zúfalo túžia po ľudskom kontakte. Koniec koncov, sme len ľudia. Dnes už existujú obrovské siete ako CouchSurfing, ktoré dovoľujú ľuďom z celého sveta spojiť sa on-line aj osobne. Ak nedokážeš oslovit' človeka na ulici, môžeš sa predstaviť on-line a tú najt'azšiu časť máš za sebou.

Sólo cestovatelia stretávajú viac ľudí, než tí, ktorí cestujú s priateľmi, pretože sa ustavične musia snažiť zapájať sa do spoločenskej interakcie. Ostatným príde jednoduchšie oslovit' ťa, keď ťavidia samého. Z mojich skúseností som zistil, že čím viac v pohode sa cítim sám vo svojej vlastnej spoločnosti, tým viac ma oslovujú aj ostatní. Dokonca aj keď sa snažím byť sám - pokiaľ nie som v lese alebo na prázdnom poli. Ľudia sú spoločenské stvorenia a či chceme, alebo nie, ťahá nás to k sebe. Ísť do sveta sám je zaručený spôsob ako stretnúť tých najrozmanitejších ľudí. Ešte raz - nikdy nebudeš naozaj sám.

Ľudia sa dnes rozhodujú cestovať po svete sami z veľmi dobrého dôvodu. Nie je to preto, že by nemali žiadnych priateľov. Je to preto, že ich to oslobodzuje od obmedzení, ktoré spôsobuje cestovateľský part'ák. Sólo cestovanie ponúka každému možnosť, ako zažiť svet svojším, osobitne výnimočným spôsobom, bez obmedzení a hraníc, úplne inak než je ich vlastné vnímanie sveta.

Ak by som ti mal dať jediná radu ako sa vyhnúť pocitu samoty, bolo by to držať sa čo najďalej od veľkých miest. Nikdy v živote som sa necítil tak sám ako vtedy, keď som bol obklopený miliónmi ľuďmi, ktorí so mnou nemajú čas komunikovať. V malej dedinke, alebo na prázdnej ulici sa cudzí človek pokojne pristaví a spýta sa ťa, ako sa máš. Nemusíš hovoriť po Bulharsky ani nemusíš rozumieť slovám. Jazyk je len veľmi malou časťou komunikácie. To malé svetielko spoločenskej interakcie ti opäť pripomenie, že nie si sám.

„Nechcem cestovať“

Cestovanie je len prostriedkom k dobrodružstvu. Ak v živote hľadáš niečo viac, než máš teraz, nemusíš cestovať po svete, aby si to našiel. Jediné, čo musíš spraviť, je oddať sa niečomu novému, experimentálnemu počas toho, ako sa ženieš za svojimi necestovateľskými snami. To je koniec koncov samotná podstata myšlienok zhrnutých na týchto stránkach - robiť niečo, čo v tebe vyvoláva nadšenie.

Ak sa rozhodneš žiť cestovateľský život, nemusíš sa presúvať každý druhý deň. Alebo týždeň. Nemusíš ani navštíviť všetky krajiny sveta alebo robiť nezvyčajné veci. Niektorí ľudia sa rozhodnú ísť na to pomaly a strávia na každom mieste, ktoré navštívia, niekoľko rokov. Vytváraj si vlastné pravidlá a pokojne ich ignoruj, keď budeš blúdiť kadekoľvek ťa tvoje túlavé nohy zavedú.

Svet nie je zoznam miest na odškrtnutie. Miesto nespoznáš len tým, že ho na pár minút navštíviš a odfotíš si ho. Ak by bol tvoj jediný cieľ povedať, že si tam bol, mohol by si navštíviť všetky krajiny sveta a nevidieť nič. Rovnako môžeš stráviť celý svoj život snahou o preskúmanie jedinej krajiny a nikdy ju neuvidíš celú, nikdy nespoznáš všetkých, ktorí ju volajú domovom.

Určite si neplet' nedostatok konkrétnych destinácií s nedostatkom túžby vidieť svet. Ak nemáš zoznam miest, kam chceš ísť, znamená to, že môžeš ísť kamkoľvek. Koniec koncov, môžeš byť len na jednom mieste naraz. Vyber si pomalú cestu a uži si ju, pretože nakoniec aj tak všetci skončíme na tom istom mieste.

„Mám rodinu“

To, že máš rodinu by ti nikdy nemalo brániť, či už ide o partnera, alebo deti. Rodina by mala tvoje zážitky len prehľbovať, pretože sa život stáva niečím, čo môžete zdieľať spoločne. Jedny z najúžasnejších zážitkov sú tie, o ktoré sa môžeš podeliť s ľuďmi, ktorých miluješ.

Samozrejme, veľa ľudí má deti a tvrdia, že práve tie im v živote bránia nasledovať svoje sny. To môže viesť k trpkosti a konfliktom uprostred rodiny. Môže to byť nikdy nevyslovená, tichá frustrácia, ktorá niekde hlboko vo vnútri človeka zožiera. Či už je tichá, alebo nie, nie je vôbec fér hádzat' túto vinu na druhých. Ako by si mohol obviňovať svoje dieťa za znemožnenie tvojich snov, keď sa nedopustilo ničoho iného, než toho, že existuje?

Cestovanie s rodinou nie je jednoduché. Musíš pri svojich rozhodnutiach myslieť aspoň na jedného, možno aj viacerých ľudí. Ak máš deti, musíš rátať aj so vzdelaním a spoločenským rozvojom. Je síce „normálny“, spôsob ako vychovávať deti, ale neexistuje žiadny správny. Každý deň vidáme emočne poškodených ľudí, ktorí vyražajú zo svojich, len naoko ideálne sa tváriacich domácností. Napriek tomu naďalej propagujeme „tradičný“, život ako správny spôsob, akým by mali byť deti vychovávané. Cestovanie po svete je škola, do ktorej väčšina ľudí nemala to št'astie chodiť. Na planéte, ktorá sa každým dňom stáva viac a viac premiešanou, je čoraz ťažšie ospravedlniť statické detstvo, v ktorom deti nepoznajú nikoho iného, než zrkadlové kópie samých seba. Prekonanie predsudkov ostatných ľudí je však stále jednou z najťažších vecí na rodinnom cestovaní po svete. Predsudkov ostatných ľudí, ktorí nie sú tebou, ale hovoria ti, že by si ich mal počúvať, a že ich život je lepší, než tvoj. Niekedy musíš nasledovať svoje srdce. Tvoja hlava dorieši detaily.

Ak budeš cestovať po svete s rodinou, nikdy nebudeš sám. Ani oni. Každý deň môžeš robiť niečo vzrušujúce a namiesto toho, aby ste sa brali ako samozrejmosti, budete utvárať spomienky, na ktoré nezabudnete. To platí pre oboje - rodiny s deťmi či cestovanie po svete s partnerom.

Pre naozaj kvalifikovaný názor som sa obrátil na Gabi a Deba, obaja cestujú po svete so svojimi rodinami. Ich príbehy sú veľmi rozdielne, ale majú rovnako pozitívne posolstvo.

Päťčlenná cestovateľská rodinka

Gabi Klaf z The Nomadic Family cestuje po svete so svojím manželom a ich troma malými deťmi. Úprimne píše o výhodách, nevýhodách a o tom, aké cestovanie s rodinou naozaj je. Spýtal som sa Gabi zopár otázok, aby som zistil, aké to je cestovať po svete s malými deťmi a prečo sa to

vlastne rozhodla robiť.

Ahoj Gabi. Povedz mi niečo o sebe, svojej rodine a životnom štýle, ktorý vediete.

„Nikdy sme neboli ‘normálni’, vždy sme hľadali to, čo nám prišlo správne, aj keď to bolo drasticky odlišné od ostatných okolo nás. My piati veríme, že svet je príliš farebný na to, aby sme ho žili v šere. Veríme, že možností je nekonečne veľa na to, aby sme žili s klapkami na očiach. Milujeme nomádsky spôsob života, slobodný vietor vo vlasoch a všetko to, čo náš inšpiruje, či už je to vtedy, keď sa spolu učíme, alebo keď spolu zmätene tápame.

Ako dlho to už robíte?

„Teraz sme v tretom roku neprestajného rodinného cestovania po svete. Naše naozaj skvelé životy v horách severného Izraelu sme opustili 16. marca 2011.”

Prečo ste sa preto rozhodli?

„Pretože mi nikto nesľúbil, že ‘jedného dňa’, keď pôjdem do dôchodku, budem mať peniaze, zdravie alebo chuť cestovať po svete s mojimi milovanými. A prečo do pekla by som odkladala tento nespútaný, živý sen 30 - 40 rokov? A tiež nás nenapadá žiadny lepší spôsob ako vzdelávať naše deti a upevniť našu rodinu, než využiť tieto roky na to, aby sme boli naozaj prítomní v živote našich detí. Keď už by sme naozaj mali čas na to, aby sme ich vychovali a spoznali tak, ako to robíme teraz, boli by už dávno dospelí a z domu.”

Čo si ostatní ľudia myslia o tom, čo robíte?

„Väčšina predpokladá, že sme strašne bohatí, a že si môžeme dovoliť tento životný štýl, pretože sme vyhrali lotériu. (Mimochodom, neverím, že momentálne vlastným nejaké oblečenie, ktoré v sebe nemá dieru.) Mnohí nás obdivujú za to, že máme odvahu žiť naše sny a sledujú nás on-line na blogu, aby sa naučili viac o tom, ako cestujeme a mohli sa s nami smiať a plakať počas toho, ako napredujeme. Niektorí veria tomu, že zneužívame naše deti. Myslia si, že sebecky riešime krízu stredného veku a vláčime so sebou po svete naše úbohé deti. My, my, my, áno, my ich milujeme všetkých a dúfame, že si všetci traja darebáci prečítajú, čo píšeme a pochopia všetky stránky dlhodobého cestovania po svete s rodinou.”

Myslíš, že je tento životný štýl pre vás a vaše deti lepší?

„Pre nás na 100%. Máme čas na to, čo nás naplňuje, na venovanie sa koníčkom, písanie kníh, na cvičenie, na žitie naozaj zmysluplného, skutočného života bez akýchkoľvek záväzkov k vonkajším inštitúciám. Tento čas nám umožňuje dar bytia, naozajstného bytia s našimi deťmi bez typického stresu, ktorý kryší závod prenáša na všetko. Spolu čítame, prechádzame sa, rozprávame sa, objavujeme a učíme sa. Tento čas strávený s rodinou je nevyčísliteľný. Občas si povzdychneme, keď si spomenieme na bratrancov a rodinu, ktorí sú doma. Tí nám naozaj chýbajú.”

Nejaké výčitky? Vrátila by si sa niekedy späť do svojho starého života?

„Mojou jedinou výčitkou je, že som darovala moju milovanú spriaznenú mačaciu dušu škole. Vtedy som nedokázala nájsť nikoho, kto by si ju adoptoval. Starali sa o ňu biedne a utiekla - možno pre to, aby ma našla. Už ju nikto nikdy nevidel. To je moja jediná výčitka. Áno, jedného dňa sa vrátíme späť k nášmu starému životu. Milovali sme náš život a chýba nám. Ale aj tento život zbožňujeme a budeme naďalej kočovať, dokiaľ to bude zúčiteľné s potrebami našich detí. Ale aj

keď sa jedného dňa vrátíme do Izraelu, dúfame, že dosiahneme dostatočný on-line príjem, aby sme nemuseli pracovať kvôli tomu, aby sme pracovali. A vieme, že aj naďalej budeme cestovať.”

Ako ťažké je žiť tento život ako rodina?

„Aký ťažký je život s rodinou, v ktorom sa prebúdame, beháme, sme aktívni a produktívni, zbierame sa, beháme, sme ešte aktívnejší, sprchujeme sa a padáme vyčerpaní do postele? A to isté dookola každý deň? Rodinný život je, jemne povedané, pestrofarebný. Tie farby, tie hrozné dni, tie chvíle plné stresu, keď máš chuť niekoho zabiť. Tie čarovné bohom požehnané minúty, ktoré ti vezmú dych, existujú kdekoľvek, kde to voláš svojím domovom. Keď odstrániš všetko to zbytočné plytvanie časom, byrokraciou a politikou, tak je život zrazu oveľa ľahší. Život stále však ostáva životom a rodinný život je stále rodinný život. Jazda na horskej dráhe pokračuje ďalej, niekedy ťa rozosmeje, inokedy rozplače. No vždy, vždy, vždy je táto jazda plná prekvapení a úžasných lekcií.”

Ako sa živíte počas cestovania po svete?

„Začali sme s \$50,000 úsporami. Odvtedy sme prišli na to, ako často peňaží zarobiť on-line, takže už viac nečerpáme z našich úspor. Navyše, keď cestujeme, zjednávame skvelé dohody s hostelmi a inými podnikmi, ktoré nám poskytujú svoje služby zadarmo výmenou za on-line reklamu, alebo za to, že si to odpracujeme. Nedostávame od nich peniaze, ale robíme medzi sebou naozaj neskutočne kreatívne výmeny služieb, ktoré našej rodine ušetria naozaj veľa. Dovolila nám zažiť úžasné zážitky, ku ktorým by sme sa inak nedostali. Sme za to veľmi vďační.”

Nejaká rada ktorú by si dala ostatným, ktorí uvažujú nad cestovaním s rodinou?

„Nečakaj, prosím, na to, kým budú podmienky perfektné, pretože nikdy nebudú. Začni znižovať svoje náklady už teraz a snaž sa ušetriť čo najviac. Prečítaj si všetko, čo sa dá od tých, ktorí sú pár krokov pred tebou. Počas toho, ako zápasíš s obyčajným, každodenným životom, môže byť ťažké udržať svoje sny a inšpiráciu nažive. Začni blogovať o svojich myšlienkach a obavách už teraz, pretože možno jedného dňa budeš chcieť použiť svoj blog ako zdroj príjmov a budeš naozaj vďačný za to, že si si vybudoval svoju základňu už vopred. Nadviaž osobný kontakt s cestovateľskými rodinami, ktoré ťa inšpirovali. Väčšinou sme naozaj úžasní, praktickí a milí ľudia, ktorí veľmi radi pomáhajú ostatným ako sa len dá.”

Chcela by si ešte niečo dodať?

„Všetci potrebujeme prítazlivú budúcnosť. Niečo, po čom pištime nadšením, keď ideme večer spať a keď sa ráno prebúdame. Nejaké tajomstvo našej duše, vďaka ktorému slintáme blahom. Buď naozaj veľmi ticho a spýtaj sa sám seba, ‘Ak by som mal v tomto svete milión dolárov a žiadne obmedzenia, čo by som robil?’ To je tvoja prítazlivá budúcnosť a stavím sa, že s trochou plánovania na 90 percent dokážeš túto budúcnosť aj uskutočniť. Chod’ do toho! Jeden super človek raz povedal ‘Cesta dlhá tisíc míľ začína jediným krokom!’ Sprav ten krok. Vyraz!”

Pre ďalšie inšpiračné rady a úžasné historky z cestovania s rodinou navštív

www.TheNomadicFamily.com, kde Gabi otvorene a úprimne hovorí o dlhodobom cestovaní po svete so svojou rodinou. Ponúka aj cenné zdroje informácií pre rodiny, ktoré uvažujú nad tým, že by do tohto sveta vstúpili. Pomôže ti naučiť sa, že je to naozaj, naozaj možné. Gabi a jej rodinu môžeš sledovať aj na Twitteri na twitter.com/nomadfamtravels alebo na Facebooku www.facebook.com/TheNomadicFamily.

Gabi napísala aj úžasný článok, v ktorom vysvetľuje, prečo sa rozhodla nenájsť si „skutočnú, prácu a prečo si namiesto toho vybrala cestovanie po svete so svojou rodinou. Odkaz na tento článok nájdeš v zozname informácií na konci tohto manifestu.

Dvojčlenná cestovateľská rodinka

Porozprával som sa s Deb z The Planet D, ktorá cestuje po svete so svojím manželom Davom. Objavujú svet ako pár a vedú jednu z najpopulárnejších cestovateľských stránok na internete.

Ahoj Deb. Povedz mi niečo o tom, čomu sa teraz s Davom venuješ.

„Sme dobrodružný cestovateľský pár, ktorý žije podľa motta ‘Dobrodružstvo je pre každého.’ Snažíme sa inšpirovať ľudí, aby pracovali na plnení svojich snov a žili svoj život naplno.”

Ako dlho to robíte a prečo ste sa rozhodli spraviť tento skok?

„Náš cestovateľský blog sme spustili v roku 2008, keď sme sa prihlásili do najväčšieho cyklistického závodu na svete z Káhiry do Kapského mesta. Chceli sme spustiť cestovateľský televízny program o priemernom páre, ktorý sa vydáva na nezvyčajné dobrodružstvá. Stránka mala byť naše resumé, mala popisovať našu cestu a zaštitovať naše videá a mediálne pokrytie. Keď nakoniec televízny program nevyšiel, hľadali sme spôsob, ako zlepšiť náš profil, aby nás spoločnosti brali vážne, keď by sme jedného dňa mali za sebou dost' dobrodružstiev. A tak sa zrodila ThePlanetD. Vrátili sme sa ešte na rok do práce, zatiaľ čo sme budovali náš blog rozprávaním príbehov o našich prechádzajúcich cestách. A potom, na konci roku 2009, sme všetko zbalili a vyrazili na cestu. Odvtedy neprestajne cestujeme bez toho, aby sme mali domov.

Ako to ovplyvnilo váš vzťah?

„Cestovanie náš vzťah upevnilo. V roku 2000 sme sa vydali na našu prvú dlhodobú spoločnú cestu. Boli sme vtedy spolu takmer desaťročie. V tej dobe sme v našom vzťahu príliš spohodlneli a navzájom sa brali za samozrejmosť. Až príliš sme pracovali a nerobili sme s našimi životmi nič, čo by nás vzrušovalo, alebo čo by v nás vyvolávalo iskru. Z päťtýždňovej návštevy Thajska sme sa vrátili nadšení a plní inšpirácie. Začali sme sa venovať lezeniu po skalách, bicyklovaniu v horách, potápaniu a snowboardovaniu. Namiesto sedenia na gauči a tichého pozerania telky sme sa stali aktívnymi. Zrazu sme sa naozaj mali o čom rozprávať.

Cestovanie nás zblížilo. Vzájomne sa inšpirujeme a spoliehame sa jeden na druhého. Ustavične sa o tom druhom dozvedáme niečo nové. Prekvapujeme samých seba našou silou, ale aj zraniteľnosťou. Myslíme si, že cestovanie je tou najlepšou vecou pre akýkoľvek vzťah.”

Čo si ostatní ľudia myslia o tom, čo robíte?

„Cestujeme tak dlho, že to od nás naši priatelia a rodina očakávajú. Dokonca aj keď sme ešte stále pracovali vo filmovom priemysle, zvykli sme sa v zime na pár mesiacov vypariť. Po čase nás cestovanie začalo definovať. Keď sme sa vrátili, všetci sa pýtali, kam máme namierené najbližšie. Keď sme pracovali na filme, ľudia sa nás nepýtali, na akom ďalšom filme budeme pracovať, pýtali sa nás: ‘Kam sa chystáte, keď bude ten film hotový?’ Bol to prirodzený vývoj vecí, ktorý sa kryštalizoval niekoľko rokov. Takže keď sme do toho konečne skočili a opustili našu prácu, už to od nás čakali.”

Ste vďaka tomu, čo robíte, šťastní?

„Milujeme to. Každý deň si hovoríme, že máme najlepšiu prácu na svete a nedokážeme uveriť tomu, aké máme šťastie. Nielenže sa živíme cestovaním, robíme to spolu a to je naozaj úžasné.“

Máte nejaké výčitky ohľadom tohto života? Vidíte nejaké negatíva tohto životného štýlu?

„Nie je to pre každého, ale žiadny život ani kariéra nie je. Vybrali sme si tento život po rokoch strávených na dlhodobých cestách. Vedeli sme, aké je to byť na ceste dlhšiu dobu. Občas nás napadne, že by bolo fajn mať domácu základňu - miesto, kde môžeme po dlhom lete zhodiť svoje tašky, rozvaliť sa na gauči a pozrieť si film. Ale v skutočnosti to môžeme spraviť kedykoľvek, keď sa rozhodneme zostať niekde na mesiac, ktorý nám uhasí túžbu po aspoň trošku normálnosti v našom živote.“

Ako sa živíte, keď cestujete po svete?

„Za tie roky sme si vybudovali profil a momentálne spolupracujeme so skvelými partnermi. Sme ambasádori American Express a Real Life Potentialists. Počas roku 2013 pokračujeme s našim partnerstvom s Expedia.com a Intrepid Travel a sme ambasádori House Trip. Naozaj sa snažíme uzavrieť partnerstvá so spoločnosťami, ktorým veríme a s ktorými sme v minulosti spolupracovali. Naš biznis sme vybudovali rovnakým spôsobom, akým sú sponzorovaní a podporovaní atleti. Vyprofilovali sme sa ako experti na cestovanie. Spoločnosti vďaka tomu s nami uzatvárajú partnerstvá, aby ich korporátna identita mohla mať ľudský hlas.“

Máš nejakú radu pre ostatné páry, ktoré rozmýšľajú nad spoločným cestovaním po svete?

„Dopredu si prediskutujte, čo od cestovania očakávate. Aké chcete, aby vaše dlhodobé cestovanie bolo? Chcete zostať v 5 hviezdčkových hoteloch, alebo sa obaja cítite pohodlne v hosteloch? Pamätám si na našu prvú cestu do Thajska. Poslúchli sme radu pár priateľov a prenocovali sme v penzióne, ktorý nám odporučili. Bol rok 2000 a o cestovaní sme vtedy toho veľa nevedeli. Boli sme naozaj nadšení, keď nám povedali, že môžeme prespať v hosteli za \$3 za noc. Keď sme však to miesto uvideli, hneď nám bolo jasné, že to nie je pre nás a namiesto toho, aby sme trpeli, sme si povedali „odteraz budeme cestovatelia strednej triedy“. Myslím, že by sme sa navzájom pozabíjali, ak by sme sa silou mocou snažili držať sa minimálneho rozpočtu. Nikdy by sme nezažili tú skúsenosť, ktorá nám nakoniec zmenila životy.“

Buďte pripravení aj na kompromisy. Ak ten druhý naozaj celým srdcom túži niečo spraviť, majte otvorenú myseľ a dajte tomu šancu. Môžete zistiť, že sa vám to bude páčiť! Nikdy som si nemyslela, že by som robila polovicu z vecí, ktorým sa teraz venujem. Dave je ale ozajstný pokašiteľ a inšpiruje ma k tomu, aby som ich aspoň vyskúšala. Takže som si povedala, „nezabije ma, ak to raz skúsím a ak sa mi to nebude páčiť, už to viac nebudem musieť robiť“,! Vždy sa mi to nakoniec zapáči. Funguje to aj naopak. Aj ja som ho inšpirovala, aby vystúpil zo svojej komfortnej zóny. Ak by ani jeden z nás nemal otvorenú myseľ, tak by sme spolu na ceste asi nevydržali viac než pár mesiacov a začali by sme sa neznášať. To, že budete robiť veci spolu vás zblíži a prekvapíte aj samých seba!

A na záver - komunikujte. Nedržte nič v sebe. Ak ste navzájom zo seba frustrovaní, porozprávajte sa o tom. Cestovanie zintenzívňuje emócie a ak sa budete pokúšať v sebe niečo držať, vráti sa to a bude vás to prenasledovať. Ak sa porozprávate a dostanete zo seba všetko von, oveľa viac si to užijete.“

Ešte niečo, čo by si chcela dodať?

„Proste si to užite. Život je krátky a my všetci by sme mali ten čas, ktorý máme, využiť čo najviac. Ak nie ste so svojou životnou situáciou spokojní, urobte niečo. Hovoríme z vlastnej skúsenosti. Pracovali sme pre filmový priemysel viac než dekádu. Moja práca ma každý deň stresovala. Neznášala som každú jednu hodinu a obávala som sa, desila som sa toho, že by som v tom priemysle uviazla na zvyšok svojho života. Keď sme sa rozhodli spraviť prvý krok, mali sme jasný cieľ. Vedeli sme, čo chceme robiť s našimi životmi a nastavili sme naše mysle na to, aby sme to naozaj dokázali. A viete čo? Fungovalo to. Ak to dokážeme my, môžete to spraviť aj vy.“

Ak chceš počuť od Dava a Deb viac, môžeš navštíviť ThePlanetD.com. Čerpaj z ich úžasného motivačného materiálu, ktorý ti pomôže dostať sa von do sveta. Majú tam ohromujúce fotografie a je to komplexná, úžasne inšpirujúca stránka, ktorá ponúka svojim čitateľom aj praktické rady. Môžeš ich sledovať aj na Twitteri na <http://twitter.com/theplanetd> alebo na Facebooku na <https://www.facebook.com/ThePlanetD>.

„Budú mi chýbať moji priatelia a rodina“

To, že ti zvyknú chýbať tvoji priatelia a rodina je prirodzená ľudská emócia. Keď budeš preč od ľudí, ktorých miluješ, bude ti smutno. Netreba však zabúdať na to, že ich neopúšťaš navždy. Jednoducho sa len rozhoduješ žiť na inom mieste a niekedy v budúcnosti sa vaše cesty opäť stretnú. Na tvojej novej ceste je mnoho ďalších výnimočných ľudí, ktorých si ešte nemal tú chuť stretnúť. Je to zvláštna predstava, no zistíš, že ti budú chýbať aj ľudia, ktorých zatiaľ ani nepoznáš. Tým, že si dovoľíš milovať a strácať, budeš dávať a dostávať oveľa viac ľudských emócií. Oveľa viac, než si si myslel, že je vôbec možné.

Keď ľudia žijú blízko pri sebe dlhšiu dobu, veľmi ľahko sa začnú navzájom brať za samozrejmosť. Keď však tráviš čas presúvaním sa po svete, každý deň sa stáva vzácnym. Vynakladáš zvláštne úsilie, aby si sa stretol s ľuďmi a oni vynakladajú zvláštne úsilie, aby sa stretli s tebou. Keď ste spolu, môžete kvalitne stráviť čas jeden s druhým a s úprimným záujmom sa rozprávať o tom, čo sa deje v oboch vašich životoch. Nebude to len obyčajné zabíjanie času.

Ak máš túlavú dušu, nájdeš ostatné túlavé duše. Ľudí, s ktorými sa dokážeš spojiť na takej úrovni, ako nikdy predtým. Ľudí, ktorí majú rovnaké túžby a vášne ako ty. Tvojich ľudí. Možno sa začneš čudovať, ako si vôbec dokázal žiť svoj život bez toho, aby v ňom títo ľudia boli. Mnohí z nich prídu do tvojho života len na chvíľu. Na deň, rok. Na tom nezáleží. Vytvoríš si tieto vzťahy a zostanú s tebou už navždy. Ak sa vaše cesty niekedy v budúcnosti stretnú, opäť môžete spolu tráviť svoj čas. Ak nie, ste navždy vďační za spomienky.

Je naozaj úžasné aký malý dokáže byť svet, keď cestuješ. Sám som za tri roky natrafil na toho istého človeka v Británii, Vancouveri (Západné pobrežie Kanady), Hamiltone (Východná Kanada) a v Južnej Kórei. Žiadne z týchto miest nie je od seba bližšie než 3,300 km. Toto je len jeden z mnohých príbehov.

Kedykoľvek idem vo svete niekam, kde som ešte nebol, sú tam ľudia, ktorých už poznám a môžem sa tam s nimi stretnúť. Táto skupina ľudí je čoraz väčšia a silnejšia. Skúsenosti, ktoré spolu zdieľame patria medzi tie nezabudnuteľné.

No starí priatelia sú vzácní. Nezabudni na nich. Sociálne siete nám dnes dovoľujú zostať bližšie než kedykoľvek predtým. Nemusíš ho používať, no Facebook dovoľuje ľuďom vidieť, čo robíš vo

svojom živote a slúži ako platforma na zdieľanie fotografií a správ. Už sa viac nemusíš báť, že necháš svoj telefón v práčke a stratiš všetky svoje kontakty.

Skype ti dovoľuje hovoriť s ľuďmi kdekoľvek vo svete zadarmo. A môžeš ich vidieť! Keď sa nad tým zamyslíš, je to naozaj neskutočne úžasné. Môžeš mávať svojej rodine zo svojej plážovej chatrče na konci sveta, zatiaľ čo oni sedia a večerajú za rovnakým stolom, pri ktorom si vyrástol. Tieto nástroje považujeme za samozrejmé a pritom na začiatku tohto storočia ešte neexistovali. Svet sa stal ešte viac prepojeným a ty si jeden z prvých ľudí, ktorý má možnosť to využívať. S oveľa väčšou ľahkosťou a pohodlnosťou môžeš zostať v kontakte so svojimi milovanými, nech už si vo svete kdekoľvek.

Jedno varovanie pri návšteve tvojho starého domova. Niektorým ľuďom príde cestovanie po svete dosť snobské. Nemusí to tak byť. Pamätaj na to, že tvoje rozhodnutia sú len a len tvoje a nesnaž sa nimi chvastať. Ostatní nemajú rovnaké sny ako ty a to, čo si v živote vyberáš, nie je o nič lepšie ani horšie ako to, čo si vyberajú oni. Tvoje voľby sú tvoje, pretože sú lepšie pre teba. Nie každý chce cestovať po svete. Nechceš sedieť a počúvať to, ako celý život robili každý deň tú istú prácu a každý víkend chodili do tých istých barov. Rovnako ani oni nechcú počúvať o tvojom živote, pretože je príliš odtrhnutý od ich reality na to, aby ho pochopili.

Je aj veľa ľudí, ktorí sú frustrovaní svojím životom a radi by žili život, do ktorého si sa pustil. Hranica medzi inšpirovaním a vyvolávaním žiarlivosti je veľmi tenká. Dávaj si pozor, aby si v týchto ľuďoch nevyvolal žiarlivosť, pretože ťa kvôli tomu budú neznášať. Žiarlivosť je neatraktívna emócia. Ospevovať „tvoj úžasný život“, medzi tými, ktorí nemajú to šťastie tiež nie je práve dvakrát atraktívne. Prijmi životné rozhodnutia ostatných ľudí a nájdite spoločnú reč tam, kde si obe strany rozumejú. Smutné je, že možno skončíte pri rozhovore o jedle a pití - veciach, ktorým rozumejú všetci.

Nech už pôjdeš vo svete kamkoľvek, nájdí to, čo máš s ľuďmi, s ktorými sa chceš zblížiť spoločne. Či už sú starí, alebo noví. Nezabúdaj, že keď sa vrátiš do svojho rodného mesta, zmeníš sa oveľa viac ako tvoji starí priatelia. To im nemôžeš vyčítať.

„Mám príliš veľa vecí“

Počas našich životov zhromažďujeme majetok. Len v jedinom prípade sa ho vzdáme naozaj všetkého. Keď zomrieme. To je čas, keď členovia našej rodiny prídu do našich domov, prehrabávajú sa všetkými našimi svetskými statkami a snažia sa zlepšiť si náladu vtipkovaním o tom, koľko rároh sme si nechávali. Nech už budeš bojovať akokoľvek, svoje veci si do hrobu vziať nemôžeš. Dovtedy ťa budú len zdržiavať.

Ak sa vzdáš všetkého, budeš naozaj slobodný.

Aby si sa vyhol tomu, že sa z teba stane ťažký hipík, nemusíš sa vzdať úplne všetkého. Je pekné mať veci. Rád vlastním veci a som si istý, že aj ty. Zober si batoh, ktorý dokážeš uniesť a naplň ho všetkým dôležitým. Veci, ktoré vložíš do tohto batohu budú tvojím najcennejším majetkom. Môžeš žiť len a len s nimi.

Zober všetko ostatné a urob s tým jednu z dvoch vecí. Zbav sa všetkého alebo to odlož. Ak sa zbavuješ vecí, môžeš ich dať ľuďom, ktorí ich potrebujú viac. Skvelým spôsobom ako to spraviť sú secondhandy. Zbytočné veci tak môžu namiesto toho, aby šli priamo do odpadu, kolovať medzi rôznymi majiteľmi. Ak si chceš svoj majetok uskladniť, rodina alebo priatelia môžu mať miesto, kde môžeš svoje veci nechať. Prípadne si prenajmi garáž. Tieto veci na teba neskôr budú čakať a môžeš sa rozhodnúť, bez ktorých naozaj nedokážeš žiť. Je veľká šanca, že nemať tieto veci ti pomôže

uvedomiť si ako veľmi, alebo ako málo ich potrebuješ.

Je veľa ľudí, ktorí sa okrem toho, čo unesú na svojich pleciach, rozhodli žiť svoj život bez majetku alebo len s veľmi málom. Títo ľudia majú spoločné jedno veľmi silné poslanstvo. Cítia sa slobodní. Nikdy nebudeš vedieť, aké to je, dokiaľ si to sám nevyskúšaš.

„Nemám dost peňazí”

Ak nevlastníš obrovské množstvo peňazí, sú dva spôsoby, ako spraviť tvoj nový život udržateľným nezávisle na peniazoch. Prvý je zarábať peniaze počas toho, ako sa presúvaš po svete. Druhý je cestovať bez peňazí. Oba tieto nápady stoja za to. Ľudia zvyčajne nájdu vyváženú kombináciu oboch. Tieto dve veci sa detailne riešia v ďalšej kapitole, takže ich tu len stručne popíšem. Ak vidíš ľudí, ktorí majú veľa peňazí a vyvoláva to v tebe žiarlivosť, spýtaj sa sám seba, prečo máš tieto negatívne pocity. Buď na tom ťažko pracovali, alebo mali šťastie. Mali by mať plné právo využiť svoje priaznivé okolnosti.

Pre začiatok sa zamysli nad tým, koľko ťa tvoj súčasný život stojí. Pripočítaj nájomné a služby, aby si dostal základné náklady. Podľa štatistických dát z Numbeo je priemerná cena za jednoizbový mestský byt vo Veľkej Británii alebo Amerike viac než 700 libier vrátane služieb. Ak si zo Škandinávie, Austrálie, Západnej Európy, alebo určitých častí Východnej Ázie, cena je dokonca ešte vyššia. Mysli na to, že je to základný poplatok, ktorý nezahŕňa žiadne jedlo, pitie, zábavu ani dopravu. Tiež neberie do úvahy strhnutie daní z platu. Neráta ani s faktom, že možno nechceš žiť v jednoizbovom mestskom byte. Je to len priemer, ale rovná sa skoro 25 librám denne, ku ktorým môžeš pripočítať značnú sumu, ak rád ješ a chodíš von. Všetci radi jeme. Keby sme nejedli, zomreli by sme. V skratke, žitie na jednom mieste je veľmi drahé. Treba platiť účty. Keď cestuješ po svete, rovnaká suma peňazí dokáže prejsť naozaj strašne dlhú cestu. V niektorých krajinách je veľmi náročné behom jedného dňa minúť také veľké množstvo peňazí ako je 25 libier. Dokonca aj keď ľudia cestujú cez západnú Európu, dokážu to zvládnuť takmer bez peňazí, ak chcú.

Jednou zo skvelých vecí na cestovaní je to, že tvoje účty sú zvládnuteľné. Sú pred teba jasne predložené. Ty sám sa môžeš rozhodnúť žiť kdekoľvek chceš. Môžeš žiť podľa svojich možností. Tým, že sa rozhodneš žiť v kultúre, v ktorej nemusíš zarábať tisíce libier mesačne, aby si jednoducho prežil, môžeš pracovať menej. Namiesto toho, aby si míňal svoj čas zarábaním, žiješ svoj život.

Nielenže je naozaj možné obmedziť míňanie počas toho, ako cestuješ. Počas cestovania okolo sveta sa dá aj pracovať. Táto práca môže byť oboje – on-line aj offline. V nasledujúcej kapitole som vyspovedal ľudí, ktorí sa rozhodli žiť dlhšiu dobu svojej životy s veľmi málo, alebo žiadnymi peniazmi. Rovnako som vyspovedal aj tých, ktorí pracujú po celom svete počas toho, ako cestujú. Ak sú pre teba peniaze limitujúcim faktorom, prečítaj si príbehy týchto priekopníkov a nechaj sa nimi inšpirovať.

Nemusíš začať svoju cestu do sveta s obrovským množstvom peňazí. Cieľom je cestovať udržateľne, čo znamená, že žiješ podľa svojich možností a živíš sa tým, čo máš. Ak by si si našetril veľa peňazí na dlhú dovolenku, čoskoro by si skončil na mieste, kde si začal a celý proces by sa opäť opakoval. Uvažuj múdro a rozhodni sa žiť životným štýlom, ktorý si môžeš dovoliť.

„Nechcem ignorovať spoločnosť navždy”

V tomto živote nič netrvá večne. Môžeš opustiť spoločnosť a cestovať po svete tak dlho alebo

krátko, ako len chceš. Ak stratíš lásku k slobode, konvenčná spoločnosť tu stále bude a s radosťou ťa uvíta späť. Povie ti, že si a myšlienka sa bude škeriť nad tvojimi zlými životnými rozhodnutiami. Ale na tom nezáleží. Vyskúšal si si iný život a žil si ho. Nefunguje to pre každého.

Niekedy v živote prechádzame rôznymi fázami. Byť voľný a cestovať po svete je niečo, o čom väčšina ľudí sníva, ale nikdy sa to neodvážia skúsiť. Ak to neskúsiš, tak to navždy bude veľkou výčitkou. Ak tento život vyskúšaš a zistíš, že nie je pre teba, nehanbi sa priznať si to. Každý sme iný a iné sú aj naše túžby.

Ja sám momentálne šťastne objavujem svet. Nemusí to tak byť navždy. Jedného dňa môžem napríklad skončiť na malej farme vo východnej Európe, kde sa budem venovať včelám a kozám, zatiaľ čo budem vyrábať svoje vlastné víno. Ale na druhú stranu, možno to tak nikdy nebude. Jediné, čím som si istý je to, že práve v tejto chvíli som slobodný. V tejto fáze života nepotrebujem nič iné.

Život, ktorý by si mal žiť vs. život, ktorý chceš žiť

Ustavične nám hovoria, ako máme žiť svoje životy.

Ideš do školy, a potom ťažko pracuješ na tom, aby si mal dobré známky. Trošku sa tomu vzpieraš, keď sa z teba stáva teenager, ale to je v pohode, pretože prechádzaš pubertou, a tá je náročným obdobím. Vrátiš sa späť do starých koľají a skončíš s peknou partnerkou a dobrou prácou, ktorá ti dovoľuje na konci každého mesiaca platiť svoju hypotéku. Kúpiš si veľkú televíziu a chodíš na celé dva týždne v roku dovolenkovať do pohodlného hotela s krásnym bazénom a hernou miestnosťou pre tvoje deti. Dookola to opakuješ, až kým zamávaš svojim detom, keď sa poberú preč z domu s rovnakými životnými hodnotami, aké máš ty. Ak si úspešný, možno zvládneš splatiť svoju hypotéku skôr a kúpiš si druhý dom v krajine, o ktorej si tak dlho rozmýšľal. Nakoniec môžeš ísť do dôchodku, chodiť na výletné plavby a tráviť zimy v teplejších krajinách. Kupuješ svojim vnúčatám darčeky, a potom zomrieš. A tak sa cyklus opakuje..

Takto ale nechceš žiť svoj život. Takto by si „mal“, žiť svoj život.

Celá spoločnosť je navrhnutá spôsobom, ktorý pomáha nášmu druhu prežiť tým, že všetko zefektívni a vyplní náš voľný čas, aby nás udržala v bezpečí. Pracujeme viac hodín a naše zmysly sú čoraz viac preťažované zábavou, aby upokojila naše túžby. Máme toho na práci toľko, že už viac nerozmýšľame, čo chceme robiť pre seba. Tento systém bol vytvorený v čase, keď bol kľúčovým k prežitiu. Ak by si každý deň ťažko nepracoval a nebol aktívnym prínosom spoločnosti, nechali by ťa napospas osudu a nebol by si schopný starať sa o seba a svoju rodinu. Bolo vybraných zopár vodcov, ktorí viedli tento systém a masy, ktoré ho nasledovali. Z pohľadu živočíšneho druhu to bol obrovský úspech a ako asi veľmi dobre vieš, naša planéta má momentálne problém s čoraz viac rastúcou populáciou.

No od vtedy sme sa už však vyvinuli. Potreba podrobiť sa spoločnosti za účelom prežiť už viac neexistuje. Každým dňom si to uvedomujú noví ľudia a vydávajú sa vo svojom živote novou cestou. Žijú avantgardný život ktorý sa líši od všetkého, čo poznáme. Ľuďom sa to ale nepáči.

Ostatní ľudia sú jedným z najväčších problémov pri nasledovaní tvojich skutočných životných vášní. Ostatní ľudia ti povedia, že sa musíš podrobiť spoločnosti pre dobro nás všetkých. Boja sa, že ak to neurobiš, vypukne anarchia a nepokoje v uliciach. Požiare v nemocniciach a bomby v školách. Pre to, aby si odmietol žiť tento život, nemusíš byť anarchista. Stačí len urobiť niečo nové a vytvoriť si svoju vlastnú cestu. Ak sa to rozhodneš urobiť, možno nebudeš spĺňať očakávania druhých. Tvoji rodičia budú proti a starí rodičia budú šokovaní. Každou generáciou je čoraz ľahšie

žiť život spôsobom, ktorý predtým nikto nevyskúšal. Si v čele tohto hnutia a musíš v živote robiť svoje vlastné rozhodnutia.

Keď sa v ňom niečo pokazí, budeš z toho môcť obviňovať len sám seba. Ostatní na teba budú ukazovať prstom a povedia ti, že ti to hovorili. Bolo by ľahké povedať, že slová nám nedokážu ublížiť, no pravdou je, že dokážu. Nech si ukazujú. Jednoducho sa musíme nad nimi povzniesť. Nežli zatvrdnuto podľa toho, čo ti povedia len preto, aby si sa s radosťou mohol vyhovoriť na nich, keď sa všetko pokazí. Tvoji rodičia, alebo ochrancovia, ktorí ti hovoria, že máš žiť určitým spôsobom to robia s tými najlepšimi úmyslami. Len si možno splietli svoje vlastné záujmy s tými tvojimi. Nie je fér im to vyčítať, pretože robia to najlepšie, čo vedia.

Ľudia, čo hýbu svetom a dokážu ním otriast' sú tí, ktorí sa rozhodli neprispôbovať sa. Zamysli sa nad tým, kto sú tvoji hrdinovia zo skutočného života, či už živí, alebo mŕtvi. Zatiaľ vynecháme superhrdinov. Prečo sú pre teba hrdinami a čo urobili? Boli považovaní za tradičných v čase, v ktorom žili, alebo v oblasti, ktorej sa venovali? Nie. Skvelí muži a ženy, či už vedci, tvoriví ľudia alebo „nedefinovateľní,, počas histórie nepatrili medzi ľudí, ktorí sa prispôbovali spoločnosti. Boli to tí, ktorí mali nové nápady a rozhodli sa oslobodiť. Bez ohľadu na to, ako boli zosmiešňovaní, spochybňovaní alebo slovne napádaní, verili niečomu, čo napriek všetkému nasledovali.

Nie každý nový nápad je dobrý. Ale ak nemáme nové nápady, svet sa prestane vyvíjať. Náš druh by ako celok zoslabol. Tak je navrhnutá evolúcia. Nie je to prirodzené.

Ak budeš robiť svoje vlastné rozhodnutia, tvoj život bude uspokojivejší. Mal by si však vedieť, že nech už budeš robiť čokoľvek, vždy tam budú aj neprajníci. Ak vymyslíš nový žáner hudby, ktorý ohromí svet, budú ho mnohí ľudia znevažovať a kritizovať ťa. Ak by si chcel pestovať kvety a predávať ich za účelom propagácie svetového mieru alebo zbavenia sa zákerných chorôb, stále by si mal neprajníkov. Vybrali by tú najmenšiu chybičku, vytiahli by ti ju na oči a povedali ti, ako veľmi, veľmi sa mylíš. Vytrhávanie kvetov spomaľuje odstránenie oxidu uhličitého zo životného prostredia a ty si sa rozhodol poškodiť životné prostredie pre prospech ľudskej rasy. Neprajníci si užívajú to, že uzemňujú ľudí. Čokoľvek urobíš, niekto s tým bude mať problém a bude poznať lepší spôsob, ako žiť život. Neprajníci sa nad ostatných nevyvyšujú svojou veľkosťou, ale tým, že sa ich snažia strhnúť pod seba.

Nauč sa počúvať a nereagovať. Nemusíš sa zavďačiť všetkým. Ak sa máš zavďačiť jedinému človeku vo svojom živote, zavďač sa sám sebe. Tým, že to urobíš budeš oveľa skutočnejší ako mnoho iných ľudí v živote a ostatní si to všimnú. Tvoje vzťahy začnú prekvitať a bez toho, aby si to vôbec chcel, spravíš svet lepším miestom pre seba a aj pre ľudí okolo teba. Ostatní budú mať vďaka tebe radosť. Bude to nepriamy výsledok tvojej vlastnej spokojnosti.

Keď ti ľudia hovoria, ako máš žiť svoj život, musíš ich vypočuť, pretože sa ti snažia pomôcť. No ich rady nemusíš nasledovať a môžeš si z nich zobrať tie časti, s ktorými súhlasíš. Ich život nie je o nič lepší ani horší od tvojho. Aj z mojich rád si vezmi len tie, ktoré potrebuješ. K dokonalosti im chýba naozaj veľa.

Nezabúdaj, že život je analógový, nie digitálny. Neexistuje správny alebo nesprávny spôsob ako by si mal žiť svoj život, pretože svet nikdy nebude čiernobiely. Má každú jednu možnú farbu dúhy, aj takú, akú si ani len nedokážeš predstaviť.

Možností je nekonečne veľa a môžeš bezpečne žiť s vedomím, že nikdy neurobíš dokonale správne, alebo nesprávne rozhodnutie. Keď si vyberáš svoju cestu životom, nemusíš sa prispôbiť spoločnosti, ak nechceš. Môžeš sa rozhodnúť, že sa oslobodíš. Ale musí to byť tvoja voľba.

Ja sám som sa rozhodol, že nebudem vyberať.

Rozhodol som sa, že si nevyberiem veľkú televíziu ani hypotéku. Rozhodol som sa nežiť život,

ktorý mi bol naservírovaný. Rozhodol som sa kráčať ďaleko od cesty a hrať sa s poľnými myšami. A to isté môžeš aj ty.

Všetko, o čom si myslíš, že ťa môže zastaviť má logické riešenie. Mentálne bariéry, spoločenský tlak a finančné obmedzenie. Existujú len v našej myšli.

Keď sa pýtaš sám seba, čo môžeš robiť so svojim životom, odpoveď je jednoduchá. Môžeš robiť čokoľvek. Len to musíš naozaj chcieť.

Rozhodni sa a stoj si za tým. Ak sa rozhodneš prispôbiť sa spoločnosti a žiť život, ktorý ti bol naservírovaný, musíš prijať všetko, čo to obnáša. Ak tento život nechceš, môžeš ísť inou cestou. Aj tu musíš rovnako prijať všetko, čo ten život obnáša. Budú v ňom vzostupy a pády. Budú v ňom obdivovatelia aj vysmievači. Jediné, čo budeš vedieť je to, že ak v svojom živote budeš robiť vlastné rozhodnutia, vždy to budú tie správne.

Je jeden príbeh o kolibríkovi, ktorý žil v nádhernom lese. Jedného dňa sa les ocitol v plameňoch. Všetky zvieratká so zdesením sledujú, ako plamene ničia ich domov. Iba maličký kolibrík sa snaží zastaviť oheň. Lieta hore dole spolu s ďalšou a ďalšou kvapkou drahocennej vody. Slon so svojim dlhým chobotom spolu so žirafou a jej veľkým krkom zdesene sledujú plamene s pocitom beznádeje. Stoja a nič nerobia.

Kolibrik bezvýsledne pokračuje a zvieratká sa začínajú smiať. Smejú sa na tom, aký je malý a ako veľmi sa snaží zachrániť les, ktorý miluje. „Čo to robíš,“ pýtajú sa ho, „nedokážeš zachrániť les.“ Zastaví sa len na sekundu, aby sa pozrel na všetky tie zúfalé zvieratká. Vie, že les nedokáže zachrániť, ale na tom nezáleží. „Snažím sa najlepšie ako len viem.“ hovorí.

Aj ty sa môžeš rozhodnúť snažiť sa viac. Aj ty sa môžeš rozhodnúť snažiť sa najlepšie, ako dokážeš.

Závěrečné poznámky k části I

Toto je koniec I. kapitoly. Toto je koniec prekonávania tvojich problémov s ignorovaním spoločnosti.

Po tom, čo si si prečítal všetok tento materiál sa ťa pýtam - Ak teraz nežiješ život, ktorý chceš žiť, čo ti v tom bráni?

Môžeš povedať len jednu z dvoch vecí.

„Ja sám.”

Alebo „Nič.”

Keď ostatní ľudia nepodporujú tvoje sny, budú sa naozaj snažiť, aby ti v tvojej ceste zabránili. Najslušnejším možným spôsobom ich požiadaj, aby ustúpili bokom. Našľapuj ľahko na sny iných ľudí a dúfaj, že aj oni budú ľahko kráčať po tých tvojich.

Bez snov nie sme nič.

Výprava za dlhodobým dobrodružstvom

- Časť II -

„Toto bude trvať navždy. Aj keď sa to skončí, tak to vlastne nie je koniec.”

„Ešte nechcem ísť domov. Na to sa až príliš dobre zabávam.”

Ako financovať dlhodobé dobrodružstvo

Sú tri spôsoby ako zvládnuť financovanie dlhodobého dobrodružstva.

Prvý je začať s viac peniazmi, než dokážeš minúť.

Druhý je pracovať.

Tretí je nemíňať žiadne peniaze.

Pre väčšinu ľudí je najvýhodnejšie skombinovať čo najviac z týchto možností, v snahe nájsť optimálne riešenie. Spomeniem práce, ktoré sú typické pre cestovateľov, prácu on-line a rozbehnutie vlastného podnikania. Ak máš schopnosti v konkrétnej oblasti, možnosti sú samozrejme neobmedzené. Môžeš robiť čokoľvek, v čom si dobrý. Daj si pozor na to, aby si neskončil uviaznutý v situácii, ktorá je rovnako nezáživná ako tá, z ktorej si práve unikol. Z tohto dôvodu nebudem spomínať bežnejšie typy práce. Aj keby som to spravil, ty ich asi aj tak poznáš lepšie. Len netreba zabúdať, že ak potrebuješ v živote zmeniť scenériu, svoje odborné znalosti si môžeš zobrat' so sebou a robiť to isté na inom mieste.

Ďalšou alternatívou je začať s obrovským množstvom peňazí. Tejto myšlienke sa venovať nebudem, pretože väčšinou nepatrí medzi možnosti bežných ľudí. Ak máš veľa peňazí, pravdepodobne si vieš zistiť čo a ako aj sám. Ak si ťažko pracoval celý svoj život, aby si tieto peniaze získal, teraz je ten správny čas zbaviť sa ich. Nech všetka tá práca stála za to.

Typická práca na ceste

Dopyt po krátkodobých pracovníkoch po celom svete je nevyčerpatelný. Hlavné odvetvia, v ktorých by cestovatelia mali hľadať prácu sú turizmus a vzdelávanie. Nezabúdaj, že ak chceš pre niekoho pracovať pevne stanovenú dobu, budeš musieť získať víza. Môže to byť veľmi jednoduchý, ale aj naozaj zložitý proces. Záleží na tom, odkiaľ pochádzaš a čo chceš robiť. Jednou z výhod tohto spôsobu cestovania je to, že si môžeš zabezpečiť svoju novú prácu ešte predtým, než opustiš tú starú.

Ak ťa baví byť vonku a robiť poľnohospodársku prácu, niektoré vyspelé krajiny hľadajú krátkodobých sezónnych pracovníkov. Austrália je v tomto obzvlášť dobrá krajina a práca s pôdou ti môže pomôcť predĺžiť víza. V menej rozvinutých krajinách však budeš musieť súperiť o prácu s miestnymi, ktorí sú zvyknutí pracovať skoro za nič.

Na obľúbených turistických miestach je pomerne ľahké nájsť si najmä sezónnu prácu. Turistický priemysel má veľmi vysokú fluktuáciu zamestnancov a pracovné príležitosti sa objavujú stále, stačí sa spýtať po okolí. V lete to môže byť čokoľvek od detských táborov, cez prácu na palube lodi, alebo v potápačskom obchode. V zime potrebujú veľký prísun zamestnancov lyžiarske rezorty. Personál v reštauráciách a hoteloch potrebujú počas celého roku na celom svete.

Učenie po svete je veľmi dobrou možnosťou, ak dobre ovládaš angličtinu. Takmer v každej krajine sa naozaj túžia naučiť po anglicky, keďže je to „medzinárodný jazyk,“. To ti povedia naozaj všade a začneš si uvedomovať, aké máš šťastie, že máš túto možnosť.

Sezónna práca. Príležitostí pre sezónnu prácu je nekonečne veľa. Dost' často stačí k nájdeniu pozície len prísť na miesto a spýtať sa po okolí. Internet tiež ponúka také príležitosti. Namiesto toho, aby som ich tu všetky vymenoval si ich môžeš na internete vyhľadať sám a nájsť nekonečné

možnosti.

Učenie angličtiny. Ak vieš po anglicky, máš naozaj šťastie. Uvedomíš si to až keď začneš cestovať po svete a zistíš, že ľudia, čo hovoria po anglicky sú na každom jednom rohu. Tam, kde ľudia po anglicky nevedia sa to chcú naučiť. V minulosti svet nemal dohodnutý jazyk na komunikáciu a študenti sa museli rozhodnúť, ktorý cudzí jazyk sa budú učiť. Dnes je vo veľa krajinách sveta štúdiom angličtiny povinné. To vytvára veľký záujem po rodených hovoriacich, keďže kvalita hovorenej angličtiny je v mnohých krajinách veľmi nízka. V budúcnosti sa tento trend môže zmeniť, keďže sa deti angličtinu učia už od malička a budú na tom lepšie.

Ak chceš vyučovať angličtinu, pomôcť s nájdením práce ti môže to, že si rodený hovoriaci. Pomôže aj titul a učiteľská kvalifikácia. Ani jedna z týchto vlastností ale nie je nevyhnutná. Ak máš dobrú úroveň hovorenej angličtiny, je možné získať prácu učiteľa aj bez toho, aby si bol rodený hovoriaci, mal titul či učiteľskú kvalifikáciu. Musíš len trochu viac hľadať. Keďže učenie angličtiny nie je vhodné pre každého, pozri sa na

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/teach-english-abroad/> pre rozsiahle rady o učení angličtiny v zahraničí.

Život sezónneho pracovníka

Porozprával som sa so Susan z Travel Junkette, ktorá sa rýchlo stáva veteránkou sezónnych prác, aby som zistil, čo nám o nich povie. Posledných pár rokov žije tento život a miluje ho. Môže teda ponúknuť veľa rád.

Takže Susan, povedz mi, aký žiješ život?

„Robím sezónne práce a cestujem po svete od roku 2008. Momentálne dobrovoľníčim na základnej škole v Nikarague. Keď skončím, vrátim sa na leto pracovať do juhovýchodnej Aljašky.“

Ako sa živíš, keď žiješ týmto životným štýlom?

„Už som sa živila približne sto rôznymi spôsobmi. Učila som lyžovanie, robila som čašníčku, umelecký model, učila angličtinu, predávala zmrzlinu. Momentálne získavam peniaze vďaka môjmu cestovateľskému blogu a písaniu pre nezávislé médiá. V lete pracujem ako manažérka kancelárie v morskej kajakovej spoločnosti na Aljaške.“

Baví ťa to, čomu sa vo svojom živote venuješ?

„Úplne MILUJEM to, čo v svojom živote robím. Akoby som to mohla nemilovať? Je vzrušujúce mať pred sebou vždy nové dobrodružstvo. Môžem často cestovať, stretávam tony zaujímavých ľudí a učím sa toho veľa o sebe aj o svete okolo mňa každým dňom. Život nikdy nie je nudný.“

Má tento život nejaké negatíva a necítiš sa v ňom niekedy uväznená? Nemáš niekedy chuť s tým prestať?

„Nemôžem mať psa. To je najväčšie mínus. Naozaj! Niekedy túžim po stereotype. Napríklad, je oveľa ľahšie byť zdravo a pravidelne cvičiť, keď pracuješ v normálnej práci. Taktiež je oveľa jednoduchšie udržiavať vzťahy. ALE, necítim sa uväznená. Viem, že keby som chcela normálnu prácu, veľmi ľahko by som mohla vycúvať a nájsť si ju. Nikdy neprestanem cestovať, ale myslím, že keď sa rozhodnem založiť si rodinu, spravím si niečo ako domácu základňu.“

Ako si hľadáš prácu?

„Zvyčajne rozmýšľam ako turista. Kam by som šla a čo by som chcela robiť?

Potom si pozriem web stránky atrakcií a priamo ich kontaktujem. Je aj niekoľko dobrých stránok so sezónnymi prácami, ktoré používam.” [viď poznámky nižšie]

Popíš nám život sezónneho pracovníka. Myslíš, že by to ostatní mali vyskúšať?

„Sezónni pracovníci pracujú 3 - 6 mesiacov na jednej pozícii, a potom sa presunú za novou prácou niekam inde. Niektorí ľudia sa vracajú k rovnakej práci každú sezónu, zatiaľ čo iní to radi striedajú. Mnohí mimo sezónu, keď majú prestávku medzi prácami, cestujú. Ostatní by si to URČITE mali vyskúšať. Daj tomu šancu na sezónu a uvidíš, či sa ti to bude páčiť. Stále budeš pracovať a zarábať peniaze, takže nebudeš musieť nekonečne šetriť, než to budeš môcť skúsiť.”

Máš nejakú radu pre ostatných, ktorí by sa chceli vydat' na podobnú cestu?

„Len choďte do toho. Najskôr sa to môže zdať desivé, ale vždy sa môžete vrátiť k normálnej práci, ak sa vám tá sezónna nebude páčiť. Nemusíte žiť svoj život ako všetci ostatní. Je na VÁS prispôbiť si ho podľa seba, tak prečo to nevyužiť čo najviac? Začni žiť svoj život TERAZ. Dobrodružstvo nikdy nebudeš putovať.”

Pre viac rád od Susan navštív www.TravelJunkette.com. Veľmi rada pomáha ostatným radami aj cez svoj e-mail. Na svojej stránke má aj články plné informácií o sezónnych prácach. Nájdeš ich na: <http://traveljunkette.com/when-applysummer-seasonal-jobs/>. Môžeš ju sledovať aj na twitteri na twitter.com/TravelJunkette a Facebooku na www.facebook.com/traveljunkette.

Práca na diaľku

Pracovať na diaľku väčšinou znamená pracovať on-line. Bez ohľadu na to, čo budeš robiť, pôjde o poskytovanie služby, alebo produktu cez internet. Túto možnosť využíva mnoho ľudí po celom svete. Je to vzájomne výhodné pre zamestnávateľov aj zamestnancov.

Zamestnávatelia ušetria náklady za kanceláriu tým, že ich pracovníci pracujú na diaľku. Zamestnanci môžu pracovať kdekoľvek chcú, či už je to doma, v kaviarni, alebo na pláži (ak je tam internet). Ak máš rád to, čo robíš, je to dobrá voľba. No neber si so sebou do sveta prácu, ktorú neznášaš. To by úplne zničilo zmysel životnej cesty, po ktorej si sa rozhodol vydat'.

Existuje veľa web stránok a agentúr, ktoré ponúkajú krátkodobé pracovné on-line príležitosti. Môžeš sa vyprofilovať a robiť rôzne špecifické úlohy. Môže ísť o písanie a editovanie, ale aj výskum či programovanie.

Väčšinou chvíľku trvá, kým si človek na túto prácu vybuduje profil a plat nie je práve najlepší, ale poskytuje stabilný príjem. Práca on-line môže byť pre niekoho užitočným prvým krokom mobilného života. No po chvíli ťa to môže začať nudiť a uvedomíš si, že si stále v milosti svojho zamestnávateľa. Ak naozaj chceš viac slobody, skús myslieť ešte trošku kreatívnejšie.

Rob to, čo ťa robí šťastným.

Rozbehnutie vlastného mobilného podnikania

Tento plán chce oveľa viac času než tie ostatné. No výsledok naozaj stojí za to.

V dnešnej dobe čoraz viac a viac ľudí začína podnikat'. Ak si sa rozhodol ísť do toho tradičným spôsobom a si šťastný, je to super. Môžeš si nájsť miesto, ktoré miluješ a začať tam podnikat'. Vyhni sa ale tomu, že na tom mieste uviazneš.

Novou alternatívou, ktorá je čoraz viac a viac obľúbená je vybudovať si on-line podnikanie. Znamená to, že človek nepotrebuje byť kvôli svojej práci viazaný na kanceláriu a môže robiť presne to, čo chce robiť.

Ak si odborník na určitú tému, ľudia ťa budú počúvať. Ak budeš mať dostatočne veľké publikum, niektorí z nich s radosťou začnú platiť za vybrané informácie. Môžu ti ponúknuť peniaze, či už výmenou za reklamu na ich produkty, alebo za súkromné vyučovanie cez

Skype. Je veľa spôsobov, ako zarábať peniaze z web stránky, ktorá neponúka nič iné, než informácie. Touto témou by sa dali zaplniť celé knižnice. Na túto stránku by sa to určite nezmestilo.

Ak si ešte nikdy nevytvoril žiadnu web stránku a rád by si si jednu spravil, pretože chceš začať podnikat' on-line, navštív

<http://www.greatbigscaryworld.com/stepby-step-instructions-how-to-create-your-own-website-or-blog/>. Nájdeš tam návod, pomocou ktorého si behom pár minút krok za krokom vytvoríš svoju prvú web stránku. Odtiaľto sa môžeš učiť a ďalej ju rozvíjať. Tieto inštrukcie obsahujú rovnaké kroky, ktoré som použil, keď som začínal so svojou stránkou. Až na to, že tento návod neexistoval a chvíľku mi trvalo, než som zistil, aká je najlepšia a najlacnejšia možnosť. Rady sú na mieru ušité ľuďom, ktorí si chcú vytvoriť stránku, ktorá by ich dlhodobo mohla živiť. No sú vhodné aj pre tých z vás, ktorí by si radi spravili krásnu stránku, aby mohli informovať svoju rodinu o tom, aké nezvyčajné jedlo jedli či o tom, že si museli prať svoje oblečenie v rieke. Všetky prostriedky popísané v týchto krokoch sám naďalej používam na svojej web stránke.

Je to dlhá cesta a nie je jednoduchá. Nestane sa to zo dňa na deň. No ak sa to podarí, budeš mať byť na čo hrdý a bude to plne pod tvojou kontrolou. Budeš žiť tak nomádsky a slobodne, ako len budeš chcieť.

Internetový podnikateľ

Porozprával som sa s Michaelom Tiesoom z Art of Adventuring o jeho živote a o rozbehnutí vlastného podnikania. Vytvoril a stará sa o Art of Adventuring, ktorý je jedným z najnavštevovanejších a najúspešnejších cestovateľských blogov na svete.

Ahoj, Michael, povieš mi niečo o svojom živote?

„Milujem cestovanie a stretávanie sa s ľuďmi z celého sveta. Vo svojej práci som dal výpoveď v roku 2009 a odvtedy bez prestávky cestujem po celom svete.“

Ako financuješ svoj súčasný životný štýl?

„Na podporu môjho životného štýlu som rozbehol širokú škálu rôznych projektov. Blog je skvelý ohľadom hľadania sponzorov, ale to, čo mi naozaj prináša príjem sú moje technické skúsenosti s programovaním. Vytvoril som množstvo rozličných web stránok pre ľudí a pravidelne spravujem zopár blogov. Prvý rok môjho cestovania okolo sveta som mal ušetrených dosť peňazí, takže som nepotreboval zarábať predtým, než sa to ujalo. Druhý rok som učil angličtinu v Číne. Na Čínu to

bolo dosť dobre platené, nikdy som tam nemal problémy s peniazmi. Moje on-line podnikanie sa uchytilo skôr, než som odtiaľ stihol odísť.”

Čo si robil predtým?

„Pracoval som v korporátnej kancelárii UPS. Robil som technickú prácu. Bola to veľká open-space IT farma. Neznášal som to a po dvoch rokoch som odišiel.”

Je teraz tvoj život lepší?

„Je lepší každým dňom. Chcem toho viac vidieť, viac sa naučiť a robiť viac vecí. Deň, keď stratím motiváciu dozvedieť sa o svete niečo nové je deň, keď robím niečo zle.”

Máš nejaké výčitky? Vrátil by si sa niekedy späť k tomu, čo si mal predtým?

„Ak by som vedel cestovať v čase, zopár vecí by som spravil inak. Nie žeby na to bolo príliš neskoro alebo že by som ich ľutoval. Len by som chcel, aby som bol lepší. Strávil som napríklad rok v Číne a počas toho, ako som tam bol, som sa toho veľa po Mandarínsky nenaučil. Učil som sa, ale prestalo ma to baviť a príliš veľa času som strávil starosťami o svoj blog. Taktiež by som sa nikdy nevrátil k tomu, čo som robil predtým. Tá konkrétna pozícia ma privádzala do šialenstva. Nevadilo by mi robiť pre veľkú korporáciu, ak by mali lepšiu pracovnú etiku a robil by som niečo, čo by ma naozaj bavilo.”

Čo myslíš, že ťa čaká v budúcnosti?

„Momentálne sa snažím získať Talianske občianstvo. Tento rok sa budem ženiť a budúci rok sa, dúfam, usadíme v Taliansku. Náš plán je vybudovať si domácu základňu v Európe a odtiaľ aj podnikat'. Možno sa dokonca vrátim do školy a vyskúšam si nové spôsoby obživy.”

Nejaká rada pre ostatných, ktorí by možno radi kráčali podobnou cestou ako ty?

„Pri podnikaní musíte pracovať viac ako v bežnej kancelárskej práci. Podľa mňa je dôležité zhodnotiť, koľko času a odhodlania máte. Dokážu to tí, ktorí vydržia až do konca.

Pre viac skvelých rád a príbehov z celého sveta navštív artofadventuring.com.

Michaelova stránka je jedným z najlepších cestovateľských blogov, ktoré sa dajú na internete nájsť. Informácie, ktoré na jeho stránke nájdeš ťa určite nesklamú. Môžeš ho sledovať aj na Twitteri na twitter.com/artofbadventurin alebo Facebooku na www.facebook.com/artofadventuring.

Táto stránka je samozrejme zameraná na rozbehnutie cestovateľského podnikania. No písať môžeš o hocičom, v čom sa naozaj vyznáš. Každý odbor má svoje publikum. Možnosti sú neobmedzené.

Cestovanie bez peňazí

Porušuj viac pravidiel a znič aj svoje posledné predsudky. Nejde tu o žiadny systém odmien, ani o presvedčanie ľudí, aby ti tvoje cesty zaplatili. Toto je o skutočnom cestovaní bez peňazí.

Na prvý pohľad sa to môže zdať ako úplne smiešna myšlienka a v kapitalistickej spoločnosti by aj mala byť. No s troškou avantgardného uvažovania a ochotou posúvať svoje hranice je cestovanie po svete bez peňazí naozaj možné. Veľa ľudíom sa to už podarilo a mnohí ďalší v tom budú naďalej

pokračovať v budúcnosti.

Použiteľnejšou možnosťou je znížiť svoje životné náklady tak, aby si nepotreboval veľa peňazí. Znamená to, že môžeš žiť z toho mála, čo máš, alebo občas pracovať, aby si si mohol udržať svoj nomádsky životný štýl.

Nasledujúcich pár stránok rozoberie základné výdavky a ukáže ti, ako počas cestovania míňať čo najmenej peňazí. Ak chceš minimalizovať svoje náklady, začni používať techniky, ktoré sú podľa teba najužitočnejšie.

Veľa informácií je „nahustených“. Zahrnul som odkazy na internetové stránky, ktoré som vytvoril, aby som mohol poskytnúť aj detailnejšie informácie. Nie všetky tieto informácie sú totiž užitočné pre každého. Navyše je dobré získať prehľad nápadov predtým, než zistíš, či sa ti hodia.

Je päť vecí, ktoré potrebujeme na prežitie. Vzduch, jedlo, voda, spánok a zdravie.

Vzduch. Vzduch je zadarmo. Bez ohľadu na to kam a s kým vo svete pôjdeš, nedovoľ nikomu, aby ti ho účtoval. Jedinou výnimkou by mohlo byť to, že by si bol pod vodou alebo vo vesmíre. Ak sa ocitneš v ktorejkoľvek z týchto lokalít, zaplať za vzduch čokoľvek. Vzduch znamená život a život je skvelý. Bez vzduchu by si neprežil.

Voda. Voda je pre život nevyhnutná. Ak budeš piť špinavú vodu, môžeš ochorieť. Môže byť kontaminovaná E-coli, cholera, salmonelou, vírusmi alebo chemickými škodlivinami. Vďaka nim sa môžeš cítiť naozaj hrozne. Osobne som bez problémov pil vodu z kohútika vo väčšine krajín, v ktorých som bol, pretože moje telo sa na takýto život prispôbilo. Domáci môžu piť vodu z vodovodu s menším zdravotným rizikom ako turisti. Ak na to nie si zvyknutý, zvyčajne je možné piť bezpečnú pitnú vodu vo verejných fontánach. Môžeš si v nich naplniť fľašky s vodou. Jednoducho sa pýtaj a ľudia ti pomôžu. Práve preto je dôležité nosiť so sebou nádoby na vodu ako napríklad prázdne plastové fľaše.

Ak nedokážeš získať bezpečnú pitnú vodu, najlepšou možnosťou je prevariť ju s cieľom zabiť všetko zlé vo vnútri. Ak máš prostriedky (napríklad kamarátov sporák), nechaj vodu vriť aspoň celú minútu predtým, než ňou naplníš svoju fľašku na pitie. Ak túto možnosť nemáš, použi chemikálie alebo tablety na úpravu vody. Ich cena je minimálna (v porovnaní s kupovanou balenou vodou) a dokážu ošetriť veľké množstvo vody. S troškou prezieravosti sa dá bezpečná pitná voda získať zadarmo alebo za veľmi nízku cenu.

Jedlo. Naše telá možno dokážu prežiť týždeň bez jedla, ale nie je to veľmi príjemná skúsenosť (nie že by som to skúšal). Rád jem, keď cestujem. Jedným zo spôsobov, akým som sa dostal ku skvelému jedlu bolo stopovanie. Jedlo nesmieme nikdy očakávať. No keď ti ľudia ponúknu odvoz, je celkom bežné, že ti navyše ponúknu aj jedlo (obzvlášť kamionisti). Očakávať niečo je jedna vec, vďaka tomu prijaté je vec druhá. Nech sa ti to stane kdekoľvek, poďakuj sa a jedlo si riadne vychutnaj. Nikdy sa však nespoliehaj na štedrosť iných ľudí ako na zdroj výživy.

To, že človek môže jesť zadarmo, som si uvedomil až po pár rokoch cestovania, keď mi kamarát predstavil myšlienku skippingu (známeho aj ako dumpster diving alebo freeganismus). Ide o navštevovanie kontajnerov za supermarketmi a zbieranie jedla, ktoré bolo zahodené kvôli blížiacemu sa koncu trvanlivosti. Na prvý pohľad to môže znieť hrozne a keď mi tento nápad prvýkrát navrhli, bol som z neho dosť znechutený. No potom som zistil, že väčšina jedla v kontajneroch je v obaloch a ich trvanlivosť vypršala v ten istý deň. Väčšina ľudí, ktorí sa venujú tejto činnosti to nerobí z

ekonomických príčin. Berú to ako spôsob znižovania plytvania jedlom. Vo svete sú ľudia, ktorí nemajú čo jesť a aj tak každý deň vyhadzujeme obrovské množstvo zvyškov jedla. Trash wiki je skvelým zdrojom na nájdenie lokálnych miest vhodných na skipping po celom svete.

Niektorí cestovatelia cestujúci bez peňazí sa slušne pýtajú v reštauráciách, či nemajú zvyšky jedla, ktoré by si mohli zobrať. V tomto prípade často pomôže odkaz preložený do miestneho jazyka. Údajne je najväčšia šanca získať jedlo zdarma v drahších, nóbl reštauráciách. Fast foody a lacné podniky v podstate ponúkajú zvyšky ako svoje hlavné jedlo, takže nečakaj, že ti niečo dajú zadarmo.

V dedinách je ľahké nájsť ovocie a zeleninu. Snaž sa nekradnúť, no v mnohých krajinách ti voľne rastúce jablone a slivky (a mnohé iné) poskytnú chutné a zdravé občerstvenie počas celého dňa.

Samozrejme, pre nízky rozpočet má každá krajina svoju miestnu nízkonákladovú kuchyňu. Cestoviny a chlieb sú všeobecne najlacnejšie všade vo svete. No navštív aj trhoviská a zľavnenky, aby si zistil, čo ďalšie sa dá zohnať za pár centov. Nutrične to nie je veľmi výživné, ale poskytuje to aspoň určitú obživu.

Spánok. Dá sa prežiť aj s malými dávkami spánku. Kedysi som skúšal polyfázový spánok, počas ktorého som spal štyrikrát za deň po tridsať minút. To sa rovná dvom hodinám spánku za deň. Cítil som sa fantasticky. Moji priatelia, s ktorými som vtedy žil, povedali, že sa im zdalo, akoby som bol neprestajne v stave eufórie. Akoby som bol pod vplyvom veľkého množstva drog. Takže to nemusí byť najlepší nápad. No nájsť nocľah vo svete zadarmo je naozaj možné.

Najlepšie spôsoby ako vo svete nocovať zadarmo je voľné kempovanie, prespanie u domácich, house sitting a dobrovoľníčenie. Všetky tieto možnosti sú detailne rozobrané na

<http://www.greatbigscaryworld.com/free-accomodation-around-the-world/> a sú načrtnuté nižšie.

Kempovanie zahŕňa prípravu miesta na spanie v partizánskom štýle. Nezáleží na tom, či sa nachádzaš vonku, v opustenej budove, v lese, alebo na pláži. So spacákom, ktorý vyhovuje daným poveternostným podmienkam, môžeš spať kdekoľvek. Ďalšie príslušenstvo ako stany alebo karimatky sú dobrovoľné a záleží na tom, koľko toho chceš so sebou nosiť. Kempovanie je úžasný pocit, pretože sa cítiš úplne oslobodený od potreby vrátiť sa v noci na to isté miesto. Tvoj domov je kdekoľvek, kde zložíš svoju hlavu.

Prespanie u domácich je skvelým spôsobom, ako spoznať miesto, ktoré navštevuješ na krátku dobu. Najskôr porozmýšľaj, či nemôžeš využiť sociálne siete. Môžeš sa na nich spojiť s ľuďmi, ktorých už poznáš. Keď budeš cestovať po svete, začneš stretávať čoraz viac ľudí, ktorí žijú na každom jeho rohu. Cestovateľské on-line siete ako CouchSurfing ti umožňujú prespať u ľudí z celého sveta zadarmo. Využívajú systém recenzií, vďaka ktorému sa môžeš cítiť bezpečnejšie. Ak sa v mnohých krajinách poobzeráš po okolí a spýtaš sa na povolenie postaviť si stan, mnohí ľudia ti dovoľia ostať v bezpečí ich záhrady. Niektorí ťa možno aj pozvú dnu. Pomalé napredovanie je jedným z najlepších spôsobov, ako na ceste spoznať nových ľudí, ktorí ťa k sebe domov pozvú.

House-sitting je nový koncept - staráš sa niekomu o jeho dom a veľmi často aj o jeho zvieratá. Ľudia, ktorí chcú, aby bolo o ich domy postarané majú často pekné domy, ktoré sú niekde na samote a potrebujú niekoho, kto ich bude udržiavať, kým čo sú preč. Čiže výmenou za trošku údržby tak budeš niekde žiť zadarmo. Jednoducho sa zaregistruješ na web stránke, vytvoríš si profil a prihlásiš sa o house-sitting. Potom už jednáš priamo s majiteľmi domov. Tieto služby ponúka veľa stránok a moje obľúbené môžeš nájsť v odkaze spomínanom vyššie.

Dobrovoľníctvo je jedným z najlepších spôsobov, ako zostať na mieste dlhšiu dobu a naozaj to tam spoznať. Je to skvelý spôsob, ako porozumieť kultúre a vytvoriť si priateľstvá, ktorí vydržia navždy. Zároveň vrátiš niečo späť miestu, v ktorom si. Dobrovoľnícke miesta môžu často zahŕňať

jedlo a vodu zadarmo, takže budeš mať nulové náklady. Sú dva hlavné typy dobrovoľníctva: charitatívne dobrovoľníctvo a necharitatívne dobrovoľníctvo.

Charitatívne dobrovoľníctvo zahŕňa prácu, v ktorej sa snažíš spraviť svet lepším miestom. Typicky ide o snahu zlepšiť život ľuďom (alebo zvieratám), ktorí nemajú také šťastie ako ty. Môže ísť aj o zlepšovanie životného prostredia. Často sa jedná o prácu s mimovládnu organizáciou, v ktorej nie je zisk jej hlavným cieľom. Niektoré mimovládne organizácie sú „neziskovky“, a všetok vyprodukovaný zisk reinvestujú do svojich budúcich projektov. Charitatívne dobrovoľnícke pozície zodpovedajú typickej predstave, ktorú evokuje dobrovoľníčenie v zahraničí a môžu zahŕňať (ale nie sú obmedzené na) stavanie škôl a domov, zdravotnú pomoc, farmárske projekty, staranie sa o zvieratá a ich vypúšťanie do voľnej prírody, projekty na ochranu životného prostredia, vyučovanie a staranie sa o deti bez rodičov. Ak chceš mať „dobrý pocit“, a niečo vo svete zmeniť, mal by si hľadať tento typ dobrovoľníckych projektov.

Necharitatívne dobrovoľníctvo je typ dobrovoľníctva, ktorý tu je už veľmi dlho. No až nedávno začalo byť jednoduché nájsť si pozície vopred cez internet. Tento typ dobrovoľníctva zahŕňa pomoc podniku alebo konkrétnej osobe s ich dennými potrebami výmenou za jedlo a ubytovanie. Môže to zahŕňať starostlivosť o deti, pracovanie v hoteli, farmárčenie, administratívnu prácu alebo... v podstate čokoľvek, čo chceš, aby im uľahčilo život, či zarobilo peniaze. Zvyčajne pracuješ len pár hodín denne s jedným až dvomi dňami voľna týždenne, pretože ti neplatia.

Ak chceš ostať na jednom mieste dlhšiu dobu (napríklad aby si sa naučil jazyk) bez míňania peňazí, dobrovoľníctvo je úžasná možnosť. Nech už pôjdeš dobrovoľničiť kamkoľvek, vyhni sa poplatkom za umiestnenie. Peniaze idú na zlé miesta a je to drahé. Na celom svete je veľa dobrovoľníckych možností, ktoré sú zadarmo, alebo za minimálnu cenu. Pre rozsiahlejšie dobrovoľnícke rady a odkazy na stránky, ktoré ponúkajú bezpoplatkové alebo nízko nákladové dobrovoľnícke možnosti navštív

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/volunteer-abroad/> kde rozoberám tieto záležitosti podrobnejšie.

Zdravie. Ak stratíš zdravie, nemáš nič. Zdravie je v živote dôležitejšie než všetko ostatné. Spomenul som, že potrebujeme vzduch, ktorý znamená život - bez neho by sme zomreli. Bez zdravia, jedla alebo vody by sme boli mŕtvi. Zdravotná starostlivosť je neskutočne drahá, nech už pôjdeš kamkoľvek. Z tohto dôvodu nemôžem podporovať cestovanie bez zdravotného (cestovného) poistenia. Ak by si počas cestovania mal zaplatiť len jediný výdavok, malo by to byť poistenie. Aspoň to najzákladnejšie, ktoré pokrýva len zdravotné poplatky. Ak ochorieš a budeš musieť platiť veľké účty za doktorov a lieky, buď sa o teba nepostarajú, alebo budeš musieť čeliť právnym krokom.

Pred návštevou určitých oblastí vo svete by si sa tiež mal nechať zaočkovať. Porad sa s internetom a doktormi a zisti, čo budeš potrebovať na mieste, kam sa chystáš najbližšie.

Ja som zažil štichy na hlave a zlomenú chrbticu. Stálo ma to len pár libier práve vďaka tomu, že som mal základnú cestovnú poistku. Ak by som musel platiť zdravotné náklady, nebol by som tak slobodný, ako som teraz. Namiesto ďalšieho lamentovania radím navštíviť <http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/travel-insurance/>. Nájdeš tam rady ohľadom cestovného poistenia a podrobnejšie vysvetlenie. Samozrejme, že môžeš cestovať aj bez toho. Len si neublíž.

To sú základy prežitia vo svete s veľmi málo alebo žiadnymi peniazmi. Samozrejme, nechceme len

prežívať. Chceme žiť uspokojujúcejší a kvalitnejší život. To, čo na to potrebujeme, nie je jasne stanovené. Podľa mňa môžeme potreby rozdeliť do 5 skupín. Vidieť nevšedné veci, stráviť čas s nádhernými ľuďmi, zažiť svet, dostať sa z jedného miesta na druhé a neskončiť vo väzení. Väčšina týchto výsad je zadarmo. Sú rozsiahlo popísané na <http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/travel-without-money/> a voľne načrtnuté nižšie.

Vidieť nevšedné veci. Hviezdna obloha na vrcholku hory, vodopád v lese, alebo západ slnka na pláži. Tieto veci sú nádherné pre väčšinu ľudí a môžeš ich zažiť zadarmo. Stačí len chcieť a dokážeš nájsť naozaj úžasné miesta. Kdekoľvek vo svete sa ocitneš, na mnohé z týchto vecí netreba nič viac, než si jednoducho nájsť trochu času a ísť sa na ne pozrieť. O tom niet pochýb. Je oveľa jednoduchšie sedieť vo vnútri a nič nerobiť. No krása spočíva v pohľade pozorovateľa. Nemusíš stráviť každý deň v horách alebo na pláži, aby si našiel krásu. Tú môžeš nájsť kdekoľvek. Sám som napríklad vytvoril fotoalbumy vecí, ktoré vyzerajú ako tváre. Boli to veci, ktoré som našiel na zemi a poštových schránkach. Možno to nie je práve tvoja šálka kávy, ale mne sa predmety, ktoré som vtedy fotografoval, páčili. Boli pre mňa výnimočné. Maj oči otvorené a hľadaj vo svete krásu. V ľuďoch, v miestach aj vo veciach.

Stráviť čas s nádhernými ľuďmi. Ľudia sú všade a ak im dáš čas, dokážu byť úžasní. Výraz nádherní ľudia neznamená fyzickú krásu. Vo všeobecnosti myslí komplexnosť ľudí. Myslím tým tie nenápadné chvíle, keď cítiš spojenie s cudzincom, pretože si otvorený svetu. Toto spojenie nemusí byť nič viac než jedno slovo, alebo kývnutie. Môže to byť dokonca menej. Ak chceš s cudzími ľuďmi stráviť viac času, začni pozdravom a ponúkni svoj úsmev. Ak si priateľský, väčšina ľudí bude tiež priateľská. Stretávať ľudí, ktorých možno už nikdy neuvidíš je dosť oslobodzujúci zážitok. Môžeš byť totiž tým, kým chceš a môžeš hovoriť tak otvorene, slobodne a úprimne, ako len chceš. Bez strachu, že by si bol posudzovaný.

Zažiť svet. Kamkoľvek pôjdeš, hovor áno a všetko vyskúšaj. Nemôžeš vedieť, či sa ti niečo páči, kým si to nevyskúšaš. Pri návšteve slávneho miesta nemusíš robiť každú jednu vec, ktorú robia turisti. Pri mojej návšteve Paríža som navštívil výnimočné kníhkupectvo, vyliezol na múzeum a kempoval pod Eiffelovkou. To bolo všetko. Mój brat sa v noci dostal do katakomb cez poklop kanálu. Žiadne z týchto zážitkov nestoja ani cent a líšia sa od toho, čo robí väčšina ľudí. Zahod' svojich papierových sprievodcov a dovoľ svojim inštinktom a aj ľuďom okolo seba, aby ťa viedli.

Dostať sa z jedného miesta na druhé. Prekonaj svoj strach a skús stopovanie.

Stopovanie je jedným z najlepších spôsobov, ako cestovať zadarmo a stretneš pri ňom mnoho fascinujúcich ľudí. Sú dva rôzne spôsoby stopovania. Buď môžeš stáť s tabuľkou či gestom, alebo sa môžeš pýtať ľudí osobne, či ťa neodvezú. Obe techniky fungujú dobre na rôznych ľuďmi. S trochou prezieravosti si dokonca možno dokážeš dohodnúť odvoz prostredníctvom internetu. Pri cestovaní po svete môžeš stopovať aj cez oceány a si limitovaný len dôverou. Veríš ľuďom a oni veria tebe. Získaj rozsiahle stopárske rady na

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/how-to-hitchhike/>.

Neskončiť vo väzení. Toto je možno tvoj jediný povinný výdaj. Aby si mohol legálne vstúpiť do krajiny, musíš získať víza. S trochou prezieravosti môžeš navštíviť krajiny s vízami, ktoré sú lacné, alebo zadarmo. No ak nechceš, aby bola tvoja cesta limitovaná cenou víz, jednoducho musíš

zaplatiť. Jediný spôsob, ako dostať víza bez toho, aby si ich musel zaplatiť je nájsť si prácu dopredu a zabezpečiť si víza zamestnávateľom. No je s tým veľa práce, čiže to v skutočnosti nie je zadarmo. Alternatívou je vstúpiť do krajiny bez náležitej dokumentácie. Myslím, že nemusí byť celkom múdre, ak budem verejne podporovať ilegálne správanie, takže iba jednoducho upozorním, že aj to je možnosť, ktorú niektorí ľudia volia. Ak sa to rozhodneš urobiť, nepovedal som ti, že je to v poriadku.

Týchto päť vecí ponúka pocit šťastia a uspokojenia. Raz za čas však luxus neublíži. Patria sem veci, ktoré sú nadbytočné pre naše základné potreby na prežitie a pôžitok. Cítíme sa však vďaka nim dobre. Sme predsa ľudia.

Toalety. Toalety spadajú do luxusnej sekcie, pretože je dosť možné ísť na toaletu bez toho, aby sme šli na skutočnú toaletu. Ak si niekde na dedine, prekonaj svoju hanblivosť a choď von. V mestách hľadaj kaviarne a fastfoody. Vojdi dnu akoby si niečo kupoval a choď na toaletu. Ak je tam zámok, môžeš počkať na niekoho iného, kto použije toaletu a chytí dvere, kým sa zavrú. V niektorých reštauráciách budeš musieť hľadať na stole starý pokladničný lístok. Často na ne tlačia prístupové kódy k toalete. Ideálne je ísť za členom personálu a vypýtať si k toalete prístup. Málokedy je niekto tak malicherný, že ti odmietne prístup, aj keď im to šéf zakazuje.

Umývanie a pranie. Telo aj veci sa dajú čistiť dvoma spôsobmi. V prvom rade sa dá umývať sa a prať prírodne - v riekach a jazerách. Pri stopovaní a kempovaní som to robil viacero dní a je to vlastne skvelý pocit. Prípadne si nájdú ubytovanie zadarmo a použi sprchu a práčku, keď máš tú príležitosť. Ak niekedy skončíš na odpočívadle kamiónov, alebo inom diaľničnom odpočívadle, môžeš nájsť sprchu, ktorá je zadarmo.

Nabíjanie elektrických zariadení. Voľne dostupné zásuvky môžeš nájsť v obchodných domoch, alebo v domoch ľudí, ktorých stretneš po ceste. Keď nabíjaš v obchodných centrách, snaž sa nevyzerat' podozrivo. Jednoducho príd' ku zásuvke, zapoj svoje zariadenia a sadni si na svoju tašku akoby si tam patril.

Internet. Wi-fi zdarma je dostupná všade vo svete, ak máš zariadenie, ktoré sa dokáže pripojiť k internetu. Jednoducho musíš nájsť signál. Skvelou možnosťou je chytiť wi-fi vonku pred kaviarňami. Zvyčajne vyžadujú na prístup heslo, ale väčšina platiacich zákazníkov naozaj nemá problém pomôcť cestovateľovi tým, že mu zadarmo heslo prezradí. Slušne sa pýtaj, alebo hľadaj staré pokladničné lístky, na ktorých môžeš nájsť vytlačený kód. Mnohé knižnice a turistické informačné centrá vo svete poskytujú istú dobu pripojenie na internet zdarma. Zvyčajne je to okolo pol hodiny. To je viac než dosť času na poslanie emailu svojej rodine a zistenie, že tvoj on-line účet je nepoužiteľný kvôli nedostatku prostriedkov. Opäť platí, že ak prespávaš počas cestovania u ľudí, používaj ich domáci internet, keď už máš tú možnosť.

Alkohol. Možno budeš musieť prekonať túto závislosť. Kamionisti mi pri stopovaní ponúkajú pivo celkom pravidelne. Vodku a whisky menej často, ale stáva sa to. Slušne prijímam. Opäť - prijímaj štedrosť, ale nikdy ju neočakávaj, ani ju nehľadaj.

Cigarety. Ak tráviš dlhšiu dobu medzi ľuďmi, ktorí fajčia, môžu ti ponúknuť cigarety. Zistil som, že sa to pri stopovaní stáva strašne často. Ešte raz, prijímaj, neočakávaj. A ešte lepšie, šetri si pľúca.

Cestuj slobodne, buď slobodný, ži slobodne, ži, miluj život.

Porozprával som sa s viacerými ľuďmi, ktorí zažili skvelé dobrodružstvá za minimum peňazí.

Požiadal som ich, aby sa podelili o to, aké vlastne šetrné cestovanie naozaj je.

Obrovské dobrodružstvo s maličkým rozpočtom

Po dokončení univerzity sa Alastair Humphreys vydal na cestu bicyklom okolo sveta len so 7 000 librami. Trvalo mu to viac než štyri roky, počas ktorých prešiel celú dĺžku piatich kontinentov, celkovo 46 000 míľ. Tu je zopár otázok, ktoré som mu položil, aby sme pochopili, ako a prečo sa podujal na túto cestu.

Prečo si sa rozhodol vydat' na túto cestu?

„Chcel som dobrodružstvo a výzvu. Chcel som vidieť svet. A chcel som sa stať spisovateľom.“

Prečo si do toho šiel so 7 000 librami? Bolo to vďaka tomu náročné?

„Pretože to boli všetky peniaze, ktoré som mal! Bolo to vďaka tomu naozaj stresujúce a oveľa náročnejšie, ale nakoniec aj zadosť učiňujúcejšie.“

Čo ti najviac priniesla táto cesta, keď sa obzrieš späť? Máš nejaké výčitky?

„Získal som veľa sebedomia a spoznal som sám seba, svoju krajinu a svet. Lutujem, že som niektoré časti preletel, a že som nerobil viac fotiek.“

Naozaj si veril tomu, že uspeješ, keď si vyrazil?

„Nie! Viac než dva roky som si vôbec nemyslel, že to zvládnem.“

Čomu sa venuješ teraz?

„Živím sa ako cestovateľ na plný úväzok. Učím, píšem a blogujem o svojich zážitkoch.“

Nejaká rada pre ostatných, ktorí sa boja nákladov za dobrodružstvá?

„Prešiel som naprieč Indiou za 500 libier. Vráťane letu. Nedovoľte, aby boli peniaze výhovorka, prečo neísť.“

Ešte niečo, o čom si myslíš, že by ľudia mali vedieť?

„Milujem mikrodobrodružstvá rovnako ako moje veľké výpravy. Dobrodružstvo nie je len pre „profesionálov“, alebo drsných chlapíkov. Je pre každého - proste choďte do toho!“

Prečítaj si viac o dobrodružstvách Alastaira Humphreysa na www.AlastairHumphreys.com.

Alastair taktiež odporúča navštíviť <http://www.alastairhumphreys.com/1000-adventure-2/> ak používaš peniaze ako výhovorku, prečo sa nevydat' na dobrodružstvo. Vytvoril koncept mikrodobrodružstiev, čo viedlo k tomu, že ho v roku 2012 National Geographic vymenovalo za jedného z dobrodruhov roka. Ak si niekedy pochyboval o možnosti, že by si zažil svoje vlastné dobrodružstvo, navštív dnes jeho stránku a prečítaj si o mikrodobrodružstvách. Môžeš ho sledovať aj na Twitteri na twitter.com/Al_Humphreys.

Ak ti má nejaký blog pomôcť s inšpiráciou a ukázať ti, že nič nie je nemožné, mohol by to byť práve tento blog. Navštevujem ho častejšie než ktorýkoľvek iný blog a prečítal som si aj knihy, ktoré Alastair vydal. Bez váhania ti ich odporúčam.

Dobrodružstvo bez peňazí

20-ročný Tom Thumb sa vydal na cestu z Anglicka do Indie vyzbrojený klarinetom, spacákom, lístkom na loď do Francúzska a zopár bochníkmi datľového chleba.

Nemal ani cent. Spýtal som sa ho, čo ho motivovalo vydat' sa na cestu.

Aký bol účel tohto dobrodružstva?

„Pre mňa to bolo zlomové obdobie, spôsob, akým sa stretnúť so svetom za svojich vlastných podmienok a dozvedieť sa, aký vynaliezavý dokážem byť.“

Prečo si cestoval bez peňazí?

„Nemal som žiadne peniaze a aj tak som chcel cestovať. Myslel som si, že by mohlo byť zaujímavé cestovať spôsobom, ktorý by ma dostal do kontaktu s ľuďmi tam, kam by som šiel, namiesto toho, aby som žil za filtrami autobusov, hotelov a reštaurácií.“

Si vďační za túto skúsenosť? Čím bola pre teba prospešná?

„Naučil som sa o neobvyklej láskavosti ľudí z celého sveta a naučil som sa toho dosť o skromnosti a nezávislosti.“

Bola to ťažká cesta? Máš nejaké výčitky?

„Občas som bol chorý alebo trochu hladný, ale v podstate som mal naozaj šťastie. Tú skúsenosť by som si nezopakoval, keďže dnes mám vek aj postavenie na to, aby som sa dokázal uživiť, ale v tej dobe všetky tie strasti stáli za to.“

Čomu sa venuješ dnes?

„Naďalej píšem knihy a organizujem podujatia pre cestovateľov vrátane každoročného zimného stretnutia v Saharskej púšti v Maroku.“

Nejaká rada, ktorú by si ponúkol ostatným, ktorí sa boja drahých cestovných nákladov?

„Peniaze by nemali brániť cestovaniu. Peniaze môžeš zarábať na ceste a žiť naozaj z mála, ak použiješ rozum.“

Ešte niečo, čo je podľa teba dôležité a myslíš, že by o tom ľudia mali vedieť?

„V zahraničí je dôležité byť vždy slušný, skromný a udržať si dobrý zmysel pre humor. Ako hosť treba byť v iných krajinách čo najzdvorilejší a to začína tým, že sa pozriete na svet ich očami.“

Prečítaj si viac o Tomových cestách, príbehoch a pravidelnom stretnutí na Saharskej púšti na www.tomthumb.org.

Buď Avantgardian

Hlavne rob veci svojím vlastným spôsobom. Pravidlá neexistujú. Ak pohľadáš, nájdeš príbehy ľudí, ktorí ťa inšpirujú svojimi vlastnými bláznivými dobrodružstvami. Svedčia o tom napríklad príbehy o chlapíkovi, ktorý hrá na ulici hudbu so svojou pouličnou mačkou. O chlapíkovi, ktorý sa

vydal na cestu s dvoma dolármi a svojím klavírom a vrátil sa s dvoma tisícami. Príbehy o týpkovi, ktorý skateboardoval z Európy do Japonska či o chlapovi, ktorý stopoval okolo Írska s chladničkou. Aj keď sú tieto štyri príbehy o mužoch, je aj veľa neuveriteľných dievčat s rovnako úžasnými príbehmi. Je to len pár príbehov ľudí, ktorí ma inšpirovali, aby som robil veci spôsobom, ako nikdy predtým. Tieto príbehy ukazujú, že dokážeš začať cestu akýmkoľvek spôsobom chceš.

Jediným limitom je tvoja vlastná predstavivosť. Mysli vo veľkom.

Kedy by si mal skočiť?

Jediné, čo teraz musíš urobiť, je konať.

Posledná vec, ktorú ti musím povedať je, že príliš veľa neplánujem. Je to strata času. Polovicou dobrodružstva je tvoriť si ho počas toho, ako sa pretĺkaš smerom vpred.

Ak cestuješ bez peňazí, vyraz dnes. Ak budeš robiť sezónnu prácu, nájdi si prácu a choď. Tak či onak, pôjde to.

Ak chceš rozbehnúť on-line podnikanie, začni ho budovať dnes. Ak chceš byť avantgardian, choď do toho naplno. Ako blázon. Potom mi o tom porozprávaj.

Tak a je to, to je všetko. Je skoro na čase rozlúčiť sa. Kým pôjdem, mám pre teba posledných pár slov.

Záver

- **Koniec začiatku** -

„Drž sa pevne. Bude to riadna jazda.”

„Skoč. Nikdy nepozerať nadol.”

Pamätaj

Možnosti sú nekonečné, cesty neoznačené a ty rušíš pravidlá.

Ak máš odvahu snívať, odváž sa zrealizovať svoj sen a uskutočniť ho. Limitujú ťa len tvoje vlastné zábrany a môžeš ísť tak ďaleko, ako si sám ochotný. Neuspokoj sa so životom plným priemernosti. Životom, v ktorom sny prichádzajú len v noci a tvoje úspechy sú také obyčajné, že nikoho nebude zaujímať, že si ich dosiahol.

Mier vysoko. Chci viac. Skoč.

A nikdy nepozerať nadol. Iba tým, že budeme ochotní riskovať to, že spadneme, dokážeme naozaj dosiahnuť niečo, čo stojí za to. Možno spadneš a možno sa budeš musieť opäť pozbierať. Jedného dňa to zvládneš. Jedného dňa sa na seba pozrieš a povieš: „Snažím sa najlepšie, ako len viem.“ Čo viac sa dá v živote od človeka chcieť, než to, aby sa snažil najlepšie, ako len vie?

O veľa rokov neskôr sa možno pozrieš späť na svoj starý život a budeš sa čudovať, ako si to mohol znášať tak dlho.

Potom s tým prestaneš. Namiesto výčitiek sa usmeješ nad všetkým, čo si dokázal a nad úžasným životom, ktorý vedieš. Budeš vedieť, že na minulosti už viac nezáleží. Život je nádherný a ty si slobodný.

Nie vekom, ale svojím spôsobom uvažovania si vodca ďalšej generácie.

Si avantgardian.

Táto myšlienka je len začiatok. Je na začiatku svojho života a čoskoro rozkvitne. Dúfam, že keď budem pokračovať v tomto dobrodružstve životom, rozhodneš sa pridať sa ku mne.

Uvidíme sa na ceste, priateľu.

Zatiaľ zbohom.

Jamie

Podpora

Ďakujem, že si si našiel čas prečítať si Avantgardný život. Dúfam, že ťa to inšpirovalo na nájdenie nového životného smeru, ktorý vedie ku šťastiu a uspokojeniu. Ak ti to pripadalo užitočné, ocenil by som, ak by si si našiel pár minút a spravil nasledujúce veci.

Zdieľaj

Použi email, Facebook, Twitter a akúkoľvek sociálnu sieť, ktorú používaš, aby si sa podeli s týmito myšlienkami so svetom. Ak pôjdeš na www.GreatBigScaryWorld.com/ag, nájdeš tlačidlá na zdieľanie, ktorých použitie trvá len sekundu.

Komentuj

Chod' na www.GreatBigScaryWorld.com/ag a povedz mi, čo si si o tom myslel. Čo sa ti páčilo? Čo sa ti nepáčilo? Čo iné by si rád videl nabudúce?

Navštív moju webstránku

Pre viac dobrodružstiev a inšpiračných slov navštív GreatBigScaryWorld.com.

Odoberaj zadarmo novinky

Pre ďalšiu inšpiráciu a budúce publikácie začni odoberať môj newsletter a novinky na sociálnych sieťach. Sľubujem, že ťa nebudem spamovať. Ani netuším, ako na to.

Odoberaj mesačný newsletter na: www.GreatBigScaryWorld.com/subscribe

Lajkni Great Big Scary World na Facebooku: www.facebook.com/greatbigscaryworld

Sleduj ma na Twitteri: twitter.com/jamierbw

Odoberaj cez RSS čítačku: <http://feeds.feedburner.com/GreatBigScaryWorld>

Ozvi sa mi

Ak ťa to ovplyvnilo, pokojne mi pošli správu a povedz mi to. Ak si vo svojom živote spravil nejaké zmeny, rád by som o nich počul. Môžeš mi poslať spätnú väzbu cez web stránku spomínanú vyššie. Prípadne mi napíš komentár na stránke na stiahnutie, či cez môj osobný email: jamierbw@gmail.com.

Akú to má pre teba hodnotu?

Tento materiál je ti poskytovaný zadarmo a nemusíš zaň nič platiť.

No ak by si chcel podporiť budúce projekty, nabádam ťa, aby si zaň zaplatil podľa toho, čo máš a akú to pre teba má hodnotu. Inými slovami, určí si cenu. Ak si nemyslíš, že to vôbec za niečo stálo, alebo si to nemôžeš dovoliť, je stále rovnako zadarmo, ako predtým. Túto miniknižku môžeš kedykoľvek vrátiť. Sľubujem, že ti vrátim plnú sumu (čiže úplne nič - reklamačné práva zaručené).

Ak chceš podporiť budúce projekty alebo prejavit' svoju vďaku, môžeš určiť, ako si to ceníš na nasledujúcom odkaze nižšie. Všetky platby sú vedené cez Paypal, ten istý zabezpečený systém, ktorý používa eBay a ostatní internetoví predajcovia po celom svete. Nepotrebuješ na to PayPal účet a nie je stanovená minimálna suma príspevku.

Príspevky na tento projekt môžu byť realizované na:

www.greatbigscaryworld.com/ag

Zdroje informácií

Cestovné poistenie

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/travel-insurance/>

Rozbehnutie vlastnej web stránky

<http://www.greatbigscaryworld.com/step-by-step-instructions-how-to-create-your-own-website-or-blog/>

Dobrovoľníctvo v zahraničí

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/volunteer-abroad/>

Cestovanie bez peňazí

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/travel-without-money/>

Čo si zabalit'

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/what-to-pack/>

Ubytovanie zdarma

<http://www.greatbigscaryworld.com/free-accomodation-around-the-world/>

Voľné kempovanie

<http://www.greatbigscaryworld.com/a-guide-to-free-camping/>

Ako stopovať

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/how-to-hitchhike/>

Učenie angličtiny v zahraničí

<http://www.greatbigscaryworld.com/travel-advice/teach-english-abroad/>

Práca cez lyžiarsku sezónu

<http://www.greatbigscaryworld.com/work-a-ski-season/>

Gabin úžasný článok o rodinnom cestovaní

<http://www.greatbigscaryworld.com/why-dont-you-get-a-real-job-and-stop-abusing-those-kids/>

Disclaimer

Autor obsahu ani greatbigscaryworld.com nepreberajú žiadnu zodpovednosť za žiadne kroky ani výsledky, ktoré môžu byť spôsobené nasledovaním rád z tejto príručky. Je poskytovaná čisto ako motivačné nakopnutie a čitatelia sa môžu rozhodnúť robiť s týmito informáciami čo len chcú.

Názory a myšlienky vyjadrené na týchto stránkach sú výhradne moje. Ľudia predstavení na týchto stránkach súhlasili so zodpovedaním otázok a zverejnením bez toho, aby schvaľovali tento materiál. Ak s ním nesúhlasíš, má to súvislosť so mnou, nie s nimi.

Bez ohľadu na to, ako skvelo alebo zle sa tvoj život vyvinie, si zodpovedný sám za seba. Dúfam, že máš nádherný život. A hlavne dúfam, že keď sa v budúcnosti pozrieš späť, budeš vedieť celým svojím srdcom, že si to skúsil.

Nikdy, naozaj nikdy to neprestávaj skúšať. Nikdy nestrácaj nádej.

Koniec

- Alebo je to len Začiatok? -